Ar pascha wisuschehliga Augsta Keisara Aleksandera II. wehleschanu.

Mahjas Weesis.

Politisks un literarisks laikraksts.

49. gada gahjums.

Mahjas Weesis ar peelikumeem maksà:

Ar peesuhtischanu eekschsemê:	Rigâ sanemot:	Ar peesuhtischanu ahrsemês:
Par gadu 3 rbl. — kap.	Par gadu 2 rbl. — kap.	Par gadu 3 rbl. 60 kap.
„ ½ gadu 1 rbl. 60 kap.	„ ½ gadu 1 rbl. — kap.	„ ½ gadu 2 rbl. — kap.
„ ¼ gadu 1 rbl. — kap.	„ ¼ gadu — 60 kap.	„ ¼ gadu 1 rbl. — kap.

Redakzija un ekspedizija atrodas Rigâ,
Ernsta Plates tipo-litografijâ, burtu leetuwê un foto-kimigrafijâ pee Petera basn.

Sludinajumi maksà:
10 kap. par weenas slejas smalku rakstu rindinu, preekschpusê 30 kap.

Apstellejumi us Mahjas Weesi un sludinajumi suhtami us schahdu adresi:
Въ экспедицію газеты Маясъ Віесисъ, г. Рига. (Mahj. Weesa ekspeb. Rigâ.)

Mahjas Weesis isnahk weenreis nedelâ, treschdeenâs. — Ar katru numuru isnahk literarisks peelikums un katru mehnesi semkopibas peelikums.

Nosazijumi manuskriptu eesuhtitajeem:

Manuskriptu eesuhtitajeem jasasino redakzijai winu ihstee wahrdi un adreses. Manuskriptus peesuhtot jaeesneedj ari honorara peeprasijums un leelums (us pascha manuskripta). Raksti bes schahdas peesihmes tiks usluhkoti par tahdeem, par kureem honorars naw maksajams. Eewadrakstu un zitu rakstu honorars nosakams pehz drukatàm rakstu rindinam, stahstu pehz drukas loksnem. | Honorari isnemami arween tani gada zeturksni, kurâ raksti nodrukati waj wehlakais tschetru nedelu laikâ pehz noteezjuschâ zeturkschna. Kas schini laikâ honoraru neisnem, teek usskatits par tahdu, kas no honorara atteizees. Neisleetotee manuskripti neteek atpakal suhtiti, ne ari usglabati.

№ 31. Rigâ, 4. augustâ 1904.

Saturs: Wisaugstakais Manifests. — Lauku krodseneeki kà schuhpibas un apkahrtnes eedsihwotaju panihkschanas weizinataji. — Sachalinas ruhpneeziba. (Beigas.) — No eekschsemes: a) Waldibas sinas. b) Baltijas notikumi. c) No zitàm Kreewijas pusem. — No Rigas. — No ahrsemem. — Tirgus sinas. — Telegramas. — Daschadi raksti: Lopeem kaitigi augi. — Wiss jau bijis! — Saule kà dubultswaigsne. — Sawadi ismehginajumi.

Literariskâ Peelikumâ: Pee swescham durwim. — Lemermuras lihgawa. (Turpinajums.) — Us juhras.

Tronamanteneeks Zesarewitschs peedsimis.

Winas Majestate Kundse un Keisareene Aleksandra Feodorowna peektdeen, 30. julijâ pulksten 1 un 15 minutês deenâ laimigi dsemdeja Dehlu, Leelknasu Tronamantineeku Zesarewitschu, kursch Swehtâ luhgschanâ dabuja wahrdu Aleksejs. Winas Majestates un Augsti dsimuschà Tronamanteneeka Zesarewitscha stahwoklis pilnigi apmeerinoschs.

Wisaugstakais Manifests.

No Deewa schehlastibas

Mehs, Nikolajs Otrais,

Wisas Kreewijas Keisars un Patwaldneeks,

Polijas Zars, Somijas Leelknass

u. t. t., u. t. t., u. t. t.

daram wiseem Saweem ustizameem pawalstneekeem sinamu: 30. julijâ Muhsu sirsnigi Mihletà Laulata Draudsene, Kundse un Keisareene Aleksandra Feodorowna laimigi dsemdeja Mums Dehlu, Kursch dabuja wahrdu **Aleksejs.**

Usskatidami scho preezigo notikumu par Deewa schehlastibas parahdijumu, kursch isgahsees par Mums un Muhsu walsti, Mehs lihds ar Saweem ustizameem pawalstneekeem suhtam pee Wisaugstakà dedsigas luhgschanas par Muhsu Pirmdsimuschà Dehla laimigu augschanu un peenemschanos, Kas ir aizinats buht par Deewa Mums ustizetàs walsts un Muhsu leelà usdewuma Manteneeku.

Ar Manifestu no 28. junija 1899. gadâ Mehs aizinajàm Muhsu Wismihlo Brahli Leelknasu Michaelu Aleksandrowitschu par Sawu Manteneeku, lihds kamehr Mums buhs peedsimis Dehls. No schis deenas sahkot, dibinotees us walsts pamata likumeem, nu Muhsu Dehlam Aleksejam peeder augstais amats un Tronamanteneeka Zesarewitscha tituls lihds ar wisàm teesibam, kas ar to saweenotas.

Dots Peterburgâ 30. julijâ 1904. gadâ pehz Kristus dsimschanas, bet Muhsu waldischanas desmitâ gadâ.

Us originala ar Wina Majestates Keisara Pascha roku parakstits:

Nikolajs.

Keninu

I. schkiras meitu skola

Rigas Latw. Beedr. namâ.

Usnemschanas eksameni 16. un 17. aug.

Mahzibu sahkums 19. aug.

Peeteikschanàs ikdeenas no plkst. 10—12 un 2—4.

Pee skolas ir apstiprinats pansionats.

Skolas laikam sahkotees eeteizu:

К. Апинъ

РУССКАЯ АЗБУКА

и

первая послѣ азбуки книга для чтенія,

составленная по натуральному (разговорному) методу для инородцевъ.

Ar 388 sihmejumeem. Maksâ broscheta 30 kap., eeseeta 36 kap.

Abeze ir no Tautas apgaismoschanas Ministrijas Mahzibu komitejas atlauta leetoschanai Rigas mahzibas apgabala tautas skolâs.

Ernsts Plates,

Rigâ, pee Petera Basnizas un Sznahrnu eelâ 15.

Lauku krodseneeki kà schuhpibas un apkahrtnes eedsihwotaju panihkschanas weizinataji.

Laikrakstos jau wairakkahrt aprahdits, ka schuhpibas un lauku eedsihwotaju panihkschanas galwenee faktori esot muhsu lauku krogi. Man schkeet, schahds apwainojums ir indirekts un to pateesibâ pelna paschi krodseneeki, jo krogam bes krodseneeka teeschas lihdsdalibas tatschu newar buht ne masakà eespaida us apkahrtnes eedsihwotajeem. Krogs ir un paleek weeta, kur zekotajeem atpuhstees un atspirdsinatees un ja tas sawu usdewumu ispilda pareisi, to drihsak war nosaukt par derigu, nekà kaitigu; turpreti ir pawisam zita leeta, ja kroga ihpaschneeks pehdejo mehgina pahrwehrst par schuhpnizu un trumpotawu, kurâ apkahrtnes eedsihwotaji pehz patikas war nosist laiku un naudu un sabojatees meesigi un garigi. Ja schaubas, waj wisâ Baltijâ buhs kahds simts krogu, kuri noderetu t i k a i zekotaju wajadsibam un kuru ihpaschneeki, saprotams, sawa maka dehl, teem nemehginatu peewilkt leelaku apmekletaju skaitu is apkahrtnes eedsihwotajeem. Negribu runat par isnehmumeem, kuru wisadâ sinâ buhs mas, bet tikai par teem krodseneekeem, us kureem atteezas schi raksta wirsraksts un tahdu pee mums buhs leela daka. Apkahrtnes eedsihwotaju „peewilkschana" no krodseneeku puses nodibinajàs jau tolaik, kad wehl nebija eewests krona degwihna monopols, t. i. kad krogos wehl pahrdewa alu un schnabi juku jukam un kad no waldibas wehl nebija doti tik stingri preekschraksti par deenam un stundam, kuros krogs war buht atwehrts un kad tam jabuht slehgtam. Nerunaschu par masajeem malu krodsineem, kureem nebija nekahdas nosihmes wispahribas labâ un kuri nodereja weenigi kauschu issuhkschanai un wisadu neleetibu weizinaschanai; tee degwihna monopolu eewedot sawa kaitiguma dehl wisi eemiguschi muhschigâ meegâ; te tikai buhs runa par teem krogeem, kuri atronas leelo satiksmes zeku tuwumâ un kuru ihpaschneeki jau no seneem laikeem pasihstami kà tirgotaji, pee kureem apkahrtnes eedsihwotaji war pahrdot sawus pahri palikuschos lauka raschojumus, kà linus, linsehklas, labibu u. t. t. Schee krogi palaikam atrodas apdsihwotos zentros un kaudis winos sastopami katrâ laikâ. Winu ihpaschneeki pa leelakai dakai ir turigi kaudis, no kureem daschs labs skaitas par wairaku dsimtmahju ihpaschneeku, brauz ar kutscheeri, tura masakeem behrneem gubernantes, bet leelakeem pasneeds augstskolu isglihtibu un sawâ mahjas un gimenes dsihwê rihkojas kà daschdeen bagatneeks. Bet no kam zehlusès schi bagatiba? Ta pa leelakai dakai stahw zeeschâ sakarâ ar schuhposchanu un apkahrtnes eedsihwotaju panihkschanu, kà to sekoschâs rindinâs, turotees pee dibinateem peedsihwojumeem, mehginaschu peerahdit.

Atwed semneeks sawus roschojumus kroga papam pahrdoschanai un abi eesahk lihgt par zenu. Pirmais prasa tik un tik, pehdejais sola dauds masak, isskaidrodams, ka raschojumu zenas tagad stipri krituschas un schis nekahdâ sinâ newarot maksat wairak kà jau solijis. Lihgschana, protams, noteek krogâ un pa lihgschanas laiku teek weenmehr „eemests". Kroga papa ir wisai weesmihligs un runigs, neleek nekam truhkt un ari no sawas puses issauz pa pudelei. Beidsot, kad

Logu stiklus

no stikla fabrikas „Annenhütte" Pusseneekos pee Wentspiles, Kursemê, tura wisos ejoschos leelumos krahjumâ un peedahwà pa fabrikas zenam

V. Dünges & Co.,

Marstala eelâ Nr. 8.

pahrdewejs jau kreetni eesilis, teek panahkta weenoschanàs par zenu; nu tik wehl preze janoswer. Bet te israhdas, ka truhkst no swara un naw wairs tik, zik pahrdewejs mahjâ iswehra. Teepschanàs nelihds, jo kroga papa peerahda, ka scha swari pareisi un warbuht pascham pahrdewejam mahjâ swerot misejees. Prezi noweeto spihkeri un nu jaeet k r o g â, sanemt naudu. Tehrinu pee lihgschanas, sinams, peeskaitot pascha krodseneeka tehreto, no ismaksajamàs sumas atrehkina papreeksch un tikai tad atlikumu ismaksà pahrdewejam. Tuhlin waj nu pats krodseneeks, ta komijs waj ziti weesi, kuri atrodas krogâ, pahrdewejam wisadi dod saprast, ka nu wajadsetu „issaukt" wehl. Stipra rakstura kaudis gan atkratas no scheem usbahsigajeem draugeem, bet weeglakee un tahdi, kuri ahtri eedsihwojas skurbulî, eesahkot gan wehl atturas, bet wehlak, kad teem sahk glaimot un kad tee wairs naw normali, sahk saukt pudeli pakal pudelei un dsirda zitus bes kahdas wajadsibas. Un kad jau zilweks reis tiktahl, tad tam peesitas daschadi schaubigi draugi, kuri us schahdu isdewigu lomu gaidit gaida. Nereti eeskurbuscho usaizina atsewischkâ istabâ un nu eesahkas stukulkas sischana. Usaizinataji sawâ starpâ spehlê sasinas un schis deenas upuri pluzina wisi zik waredami. Daschreis pee spehles, lai gan ne aktiwi, peedalas ari pats krodseneeks un sawu „kundi", ja tam sahk peetruhkt duhschas us spehleschanu, wehl pamudina: „Ko nu, neekus bihstees, peesit, naudas tew deesgan, rublis schur waj tur!" Pa spehles laiku teek pastahwigi „eebaudits" un tà nereti peenahk rihta gaisma, eekams wisi sahk isklihst . . . Krodseneeks sina, ka winnetà nauda, wehlakais otrâ deenâ tam jau buhs kabatâ, jo stukulkas siteji pa laikam mehds eerastees krogâ atkal otrâ rihtâ agri un eedserot pahrspreest wakarejos notikumus.

Mahjâ pahrbrauzis un otrâ rihtâ peezehlees muhsu wakarejais produktu pahrdewejs apskatas un atrod, ka leelakà daka wakar sanemtàs naudas pagalam; gudro un rehkina, kur palikuse, bet newar nahkt ne pee kahda gala isnahkuma, kà naw, tà naw. Daschreis tas sajuhds sirgu un brauz atkal us krogu, apjautatees par wakarejeem atgadijumeem, jo galwa tahda dulna ween, ka neko newar atminet. Krogâ tas atrod preekschâ wakar wakara „beedrus", bet tee wisi lihds ar krodseneeku apgalwo: „Mehs wisi pasaudejàm, tikai t u winneji, ja naudas istruhkst, tad to warbuht buhsi ismetis zekâ, mahjâ waj kur zitur. Daschreis, kad us wakarejàm pagiram un schis deenas erastibam atkal „samests kreetnis gars", „draugi" sahk usaizinat, pamehginat wehl reis roku, warot jau buht, ka schodeen laimeschotees labak. Drihs ween wakarejais jandalinsch eet wakâ no jauna un schodeen „apstrahdatais" eebrauz mahjâ bes plika grascha kabatâ.

Zik naw tahdu krodseneeku, kuri tà rihkojas, waj, masakais, schahdu rihzibu pabalsta, nebehdadami, ka dauds eedsihwotaju zaur to panihkst un eet bojâ un zik naw tahdu semturu, kuri zaur schahdu pawedinaschanu palikuschi par schuhpam, isputinajuschi sawas saimneezibas un palikuschi nabagi, tà ka teem beidsot bija jaeet pee otra par kalpeem? Bet ne tikai semturi, ari amatneeki, rokpelni un ziti, ja teem weegla daba, zaur schahdu un zitadu „peewilkschanu" no krodseneeku puses padoti tam pascham liktenim, jo, kà turpmak redsesim, krodseneeki isleeto daschadus lihdsekkus un mahkslas, lai ir schos pehdejos padaritu par saweem padewigeem wehrgeem. Lauschu panihkschanai ir ari ziti swarigi eemesli, bet weens no pagrimschanas zehloneem ir ari meklejams krodseneeku „peewilkschanas" mahkslâ.

Senak, kad, kà jau mineju, wehl nebija tik stingru preekschrakstu par krogu slehgschanas deenam un stundam, zilweks, kam bija nauda, ar leelako preeku tika peeturets krogâ deenam, pat nedekam ilgi, kamehr tas ween wehl spehja prasito samaksat. Ari tagad daudsos krogos schini sinâ naw dauds labaki. Laudis mehds krogos sapulzetees wiswairak swehtdeenàs, kad krogu wajag slehgt pulksten 3 pehz pusdeenas, tomehr pee dascheem krogeem redsam sapulzejuschos kaudis lihds pat wehlai naktij. Likumam mehds apeet apkahrt ar lihkumu. Kroga bufetes istabu gan slehds noteiktâ laikâ, bet leelà jeb zekotaju istaba teek atstahta wakâ preeksch pehdejeem zauru nakti. Taisni pee stoikas neteek

nekas pahrdots, naw ari redsami ne krodseneeks, ne ta komijs, bet ahrpus kroga, no pagraba, kahds no kroga eedsihwotajeem alu pahrdod, kad tik prasa, wislabak kurwjeem, pa 12 waj 25 pudelem reisê, jo pahrdot no schejeenes pa weenai, diwàm ir loti neehrti, tadehk ka tad weenam no kroga apkalpotajeem pastahwigi buhtu jastahw pagrabâ un jatur walâ pagraba durwis, ap kuràm tahdejadi sadruhsmetos pulks lauschu un, galwenais, — negaidot waretu usbrukt akzises waldes jeb polizijas eerehdnis. Bet isdodot kurwjeem, us reis ta leeta eet ahtri: pagraba durwis atweras tikai retumis un tad stahw atkal zeeti kà bijuschas. Rihkojotees schahdi, leelumâ, dsehraji sametas pa wairakeem kopâ un tad katra partija issauz sawu kurwi, kura saturu dalibneeki nemas tukschot wasarâ turpat ap krogu, salumos, bet seemâ kroga leelajâ istabâ, jeb laut kur zitur kahdâ pawehnî ahrpus mahjas. Krodseneeku leelakà daka pat pahrleezinata, ka teem noteiktâs stundâs jaslehdsot tikai bufete, kamehr taisni no pagraba alu warot pahrdot zik patihk. Newaru tizet, ka likuma noteikumi buhtu tà tulkojami, bet to gan waru apleezinat, ka daudsi krodseneeki, ja pat ne leelakà daka no teem, laudis peewilkdami rihkojas tà, kà augschâ sazits. Bet waj ta naw schuhpibas weizinaschana?

Leelako, wairak apmekleto krogu ihpaschneeki mehdsturet komijus jeb tà dehwetos bufetschikus, tadehk ka pascheem neatleek laika waj isleekas paseminoschi stahwet bufetê. Bufetschiks ir krodseneeka labà roka un wina usdewums ir peewilkt wairak dsehraju; tam jabuht pret wiseem laipnam, jadser ar wiseem kopâ, skopakee kroga apmekleiaji japamudina us dserschanu wisadeem stikeem un jokeem un ja zitadi newar, japirk pascham no sawas puses un ja gadas isdewiba, pascha pirktais wehlak japeerehkina zitam. Schahdi bufetschiki, kas wairak gadus dsihwojuschi pa krogu un krodseneeka weetâ dsehruschi lihdsi pus pasaulei, samaitadami pee tam sawu weselibu, jau no tahleenes pasihstami, tee ir pahrmehrigi resni, ustuhkuscheem gihmja panteem, sarkanàm dsehraja azim un swihst pee masakàs pakusteschanàs; tahdi tee palikuschi strahdadami sawa prinzipala labâ, t. i. swejodami pehdejà weikalam kundes.

Nemt pretim kihlas likums noleedsi, bet ja nu daschreis isgadas, ka kahdam krogus brahlim aptruhkst naudas, tad daschi krodsineeki un to komiji-bufetschiki naw nemas tik leedsigi naudas weetâ nemt preti ari zitu, kà pulkstenus, gredsenus, drehbes un wisu, kam tik naudas wehrtiba, ja eekihlatajs solas schuhpot pee wineem. Par eekihlatàm leetam nauda neteek ismaksata, bet eekihlatajs war dsert tik ilgi, kamehr nonahk pee eekihlatà preekschmeta wehrtibas. Ta, protams, teek rehkinata us pusi masaka, nekà ta pateesibâ ir, tomehr beidsot daudsi schahdu leetu, samaksat nespehschanas dehl, paleek par pretinehmeju ihpaschumu, jo dsehrajs naw spehjigs aprehkinat, waj par kihlu wehlak warès samaksat un to isnemt. Parahda nomaksai krodseneeki nem ari preti jau minetos lauka raschojumus un ir bijuschi pat tahdi gadijumi, kur semturis no magasinas aisnemto labibu wehl taî paschâ deenâ noweda krodseneekam un to lika norehkinat no sawa kroga parahda. Ari to war nosaukt par schuhpibas un lauschu laizigas un garigas pagrimschanas weizinaschanu.

Publikas peewilkschanas dehl krodseneeki ari mehdsisrihkot wasarâ schahdas tahdas satumu balles kroga tuwumâ un seemâ — apkahrtklejojoschu schongleru un akrobatu israhdes, paschâ krogâ. Sewischki pehdejàs neisglihtoto lautinu starpâ „welk" un wisu scho sarihkojumu galwenais efekts ir schuhposchana un krodseneeka atwilktnes pildischanàs. Tad wehl daschâs weetâs Widsemê krodseneeki, pee kuru krogeem atrodas seme, eerihkojuschi atsewischki no kroga, t. s. „kalpu mahjas". Schinis mahjâs, ar krodseneeka atlauju, nabadsigakee pagasta eedsihwotaji notur sawus godus, kà kahsas, kristibas, behres u. t. t. Tà ka krogs ir tuwumâ, te drihs war satikt radus un pasinas, kurus tuhlin eeluhds peedalitees godâ. Droscha leeta, ka „eeluhgtais" ispirks ari no sawas puses. Tad wehl pehdejâ laikâ daschos Widsemes pagastos eeweesusês nelabà parascha krodseneeku „kalpu mahjâs" bes jau mineteem godeem isrihkot wehl tà dehwetàs „eeswehtischanas balles". Eeswehtito jaunekłu jeb jaunawu peederigee un draugi no basnizas atpakaļ braukdami dodas krodseneeka „kalpu mahjâ", kur jau preeksch „eeswehtischanas balles" wiss eepreeksch sarihkots un daschreis pat uszelti karogeem gresnoti goda wahrti. Tur sagahjuschi wisi ehd, dser, lihgsmojas un peeauguscho kahrtâ usnemtam jauneescham nowehl augstas laimes. Wehlak lihgsmoschanàs pahreet schuhposchanâ, bet neraugotees us to, ka daschi jau labi eesiluschi, wehl weenmehr teek mesta kopâ nauda un pastellets alus, jo lai gan krogs ir slehgts, tomehr sinamâ weetâ alu war dabuht zik useet. Kur kroga tuwumâ „kalpu mahju" naw, tur krodseneeki schos godus un balles labpraht atlauj isrihkot sawâs priwattelpâs, jo tee no peedsihwojumeem sina, ka schahdâs reisês neweens ar naudu neeet skopotees un naw ari jaisdod us krihta. Atkal wairak nekas, kà schuhpibas weizinaschana sawas pelnas deht.

Beidsot ari zaur to, ka krodseneeki-bodneeki mehdsdot us parahda, teek weizinata schuhpiba un laudis panihkst. Atgadas jau daschkahrt, ka pat kreetnam zilwekam aptruhkst naudas un tas speests nemt bodê us parahda. Krodseneeks ari labpraht dod; bet kad grib dabuht us rehkina bodê, tad janem ari us rehkina krogâ. Tà abi rehkini teek maisiti kopâ un kad suma peeauguse deesgan leela, krodseneeksbodneeks stahj parahdneekam wirsû, lai rehkinu samaksà. Kad nu pehdejais to tuhdal nespehj, tam jaisraksta parahda dewejam wekselis. Us weksela pa laikam teek rakstita tikai parahda suma un tà nu naw wairs eespehjams ismeklet, zik us parahda isnemts bodê un zik nodserts krogâ. Schahdus wekselus krodseneeki peenem tikai no galwojameem laudim, no kureem ir kas ko nemt, ja ne ar labu, tad wisadâ sinâ teesas zeltâ. Nabagakeem laudim nekad nebuhs tas gods parakstitees us krodseneeka weksela; ja teem naw naudas ko samaksat, tee bodê neko nedabû un no kroga teek weenkahrschi „issweesti", lai ari tur buhtu atstahjuschi sawu pehdejo kapeiku.

Runajot par lauka raschojumu pahrdoschanu jamin wehl weens lauschu issuhkschanas weids, kuru peekopj daschi krodseneeki. Ja raschojumu pahrdewejs ir labs „eemetejs", tad jau tas naudu par pahrdoto mantu no krodseneeka nekad nedabuhs usreis. „Naw tagad azumirkli sihkas naudas, atbrauz zitâ reisê, gan tad dabuhsi," krodseneeks, kahdu daku aismaksajis, nosaka. Tagad pahrdewejs brauz us krogu waj ik pahrdeenam, bet nekad wisas naudas newar dabuht, krodseneekam weenmehr schahdas tahdas isrunas. Tà ap krodseneeku klimstot dabuhtà nauda arween eet masumâ, jo newar tak krogâ sehdet un gaidit pee tukscha galda un tà nereti no wisas par pahrdoto prezi eenahkuschàs naudas paleek pahri tikai kahda masa dalina, ar kuru nebuht nepeeteek wajadsigo isdewumu segschanai. Jagreeschas atkal pee krodseneekabodneeka, jataisa parahdi, jaraksta wekseli un t. t. Te nebuht naw usskaititi wisi lihdsekli, kahdeem krodseneeki weizina schuhpibu un lauschu pa lihkschanu; aprahdiju tikai galwenos, wairak pasihstamos lauschu peewilkschanas un issuhkschanas weidus, lai nesinataja publika tos lasidama prastu sargatees un akli neustizetos krodsineeku weesmihlibai un draudsibai, kuras prinzibâ pamatojas tikai us paschlabuma eeguhschanu. Krodsineeki ir bijuschi un buhs us preekschu, bet kadehk lai mehs teem pahrdodamees un, pildidami winu makus, paschi sewi ispostam? Apmeklesim krogus pehz eespehjas mas jeb labak neapmeklesim tos nemas; bes teem pilnigi eespehjams istikt. Ja kahds gribès sawas darischanas nokahrtot ahrpus kroga, ar waru to krogâ neweens neeewilks, wisa pirkschana un pahrdoschana tiks isdarita skaidrâ prahtâ un, galwenais, tà rihkojotees buhsim pasargati no weltigeem naudas un laika saudejumeem. Sinams, atradisees jau nu gan ari tahdi, kuri ari turpmak rihkosees pa wezam paradumam un laus sewi eewilkt krodseneeka tihklos, bet zilweku, kuram naw gribas spehjas, ne sajehgas aisstahwet sawu labumu, no saudejumeem neissargàs nekahdi aisrahdijumi ne labi padomi — tahds joprojam paliks tukschs, panihzis krodseneeka wehrgs. —

Kl. w. Alfr.

Redakzijas peesihme: Krogi, tiklihdsi tee naw tik zeltineeku peeturas un atpuhtas weetas, bes schaubam leels launums un ir par samaitaschanu un postu. Bet waj weenigi krodseneeku ween pee wisa darit atbildigu ari newar. Muhsu krogi un krodseneeki ir raduschees sinamos apstahkkos. Saprotams, ka wini, reis raduschees, ari atkal no sawas puses dara eespaidu us scheem pascheem apstahkleem, bet atnemi wisus sareschgitos apstahkius, kuru augli — krogs ar muhsu tipisko krodseneeku un — pehdejo wairs nebuhs. Leela daka wainas pee wisa ari publikai, paschai sabeedribai. Kamehr schai sinâ nebuhs notikuse laboschanàs, kamehr laudis nebuhs neween pahrleezinati, bet kamehr teem nebuhs tà sakot, pahrgahjis meesâ un asinis, ka ir wehl daudsi augstaka laime, garigs darbs, nekà sehdet peesmehketâ un peesmakuschâ krogâ, tikmehr krogi buhs kà daudsgalwainàs hidras, aistaisi, ja gribi weenu atklahtu zeeti un wini kà giftigas sehnes usdihgs slepenibâ no jauna. — Krogu jautajuma daudspuseja pahrspreeschana swariga, tapehz pehz eespehjas atlausim telpas scha jautajuma pamatigai pahrrunaschanai.

Sachalinas ruhpneeziba.

(Beigas.)

Tomehr 60. gadu beigâs pate weetejà administrazija, generalgubernators Korsakows, sahka eerahdit daschàm firmam neleelus semes gabalus Sachalinâ, kur tee waretu rakt ogles, west tàs projam un pahrdot. Tikai kad ar tahdeem lubgumeem nahza jau loti daudsi, tad semes gabalus wairs neisdewa, un ari teem, kuri tos jau bija dabujuschi, radàs wisadas gruhtibas no augstakàs administrazijas puses gan strahdneeku peenemschanas, gan ogku isweschanas sinâ. Daudsas jau it labi eerihkotas raktuwes sahka drihs ween nihkt, daschas, to starpâ ari kahda kreewu usnehmeja, pat pawisam apstahjàs un kahdas ahrsemju firmas preekschstahwis tika speests no salas aisbraukt.

Tà stahweja leetas 1875. gadâ, kad Sachalina tapa pilnigs Kreewijas peederums, un kad, kà minets, waldibas suhtitais inscheneeris nodarbojàs ar saweem ismeklejumeem. Eewehrojot scho ismeklejumu daudsi apsoloschàs sekmes, waldiba ar wiseem lihdsekleem gribeja raudsit, kà pazelt Sachalinas ogku ruhpneezibu us daudsi mas augstaka stahwokla. Tapehz wina nu labpraht peenehma kahda kreewu usnehmeja, Butkowska, preekschlikumu, isdot winam Dues ogku raktuwes us nomu un dot to apstrahdaschanai katorgas noseedsneekus, lihdsi apm. 2000 zilwekus, lai leetu waretu west wisâ leelumâ, un Sachalinâ nemas wairs newajadsetu ahrsemneeku lihdsdalibas. Lihgums ar Butkowski 1875. gadâ tika noslehgts us 24 gadeem: usnehmejs apsolijàs par katru darba zilweku maksat 20 kap. deenas algas un west darbus pehz wiseem mahkslas likumeem un sem kalnu inscheneera usraudsibas, kas stahwetu walsts deenestâ. Bet jo drihs israhdijàs, ka lai wisus grandiosos planus iswestu, Butkowskim aptruhka naudas; tad winsch dibinaja leelu akziju sabeedribu, bet ari tàs nauda drihs bija wehjâ; tad winsch gribeja islaist ahrsemju aisnehmumu, bet to finantschu ministrija aisleedsa. „Schis aisleegums," raksta pats Butkowskis: „un pehz tam ziti aprobeschojumi un nelabwehligi apstahkli dewa jau pirmâ laikâ jaunai sabeedribai nahwes siteenu un aptureja winas darbibu." Pateesibâ gan par aprobeschojumeem Butkowskis te schehlojas gluschi welti: rihzibas brihwiba winam bija tikpat kà neaprobeschota un bes kahdas kontroles. Solito inscheneeri winsch nebuht nenehma, bet weda darbus tikpat pawir-

---

Daschadi raksti.

Lopeem kaitigi augi.

Pee mahjlopeem schad tad atgadas slimibas, kuras daschreis beidsas ar nahwi un parahdas pee wairakeem indiwideem us reisi, tà ka tàs war noturet par kahdàm lipigàm sehrgam. Baltijâ ir daschi tahdi apwidi, kur lopi no zitureenes eeweesti drihs ween saslimst un daschkahrt ari nosprahgst. Bet schàs slimibas naw tahdas, kuras zehluschàs no kahdàm bakterijam waj ziteem kahdeem kaitigeem dihgleem, tapehz ka tàs nepahreet no weena lopa us otru.

Pasihstamais ungaru profesors Sajo raksta, ka winsch tahdus gadijumus nowehrojis pee zuhkam. 1900. gada nowembrî kahdâ zuhku barâ diwas zuhkas diwâs deenâs weena pehz otras nosprahga ar weenadu kaiti. Domaja, ka izsehlusês kahda sehrga, bet zitas zuhkas palika sweikas un weselas. 1901. gada aprilî kahdâ zitâ barâ saslima un nosprahga trihs jaunas zuhkas. Ari te slimiba neisplahtijàs tahlak un winas sihmes ari nerahdija nekahdas sehrgas sihmes.

Pee tam nu domà, ka lopi laut ko eeehduschi. Bet kas tas eeehstais ir, paleek nesinams. Tikai kad lops uspuhschas jeb usbreest, kà tas beeschi atgadas, kad tas saehdas jaunu ahbolinu waj luzerni, ir sinams teeschais zehlonis, jo kad lopu nokauj, tad kungî atrod breedigà auga atleekas. Bet ari schahdos gadijumos naw nekahdu schaubu par to, ka nedsi ahbolinsch nedsi luzerne naw wainigi pee nahwes; jo beeschi ween ar scho ehdamo lopus baro no maja lihdsi oktobrim un deesgan leelâ mehrâ, un tomehr uspuhschana noteek tikai sinamâs deenâs, ihpaschi preeksch pehrkona, un tahdâs deenâs tad weenâ weenigâ saimneezibâ saslimst 10—20 gowslopi un pee tam wehl gandrihs wisi weenâ un tai paschâ stundâ. Tahdi kritisti brihschi jo beeschi atgadas junijâ un julijâ. No tam slehdsams, ka tahdos gadijumos breesmigi ahtri sawairojas mikrobi, kuri sazek ruhgschanu un kureem wajaga darbotees lihdsi pee pahrleezigàs gasu attihstischanas.

Tahdus jautajumus tad mehdsi isschkirt daschi peedsihwojuschi saimneeki, kuru domas tad wisi peenem un atsihst par pareisàm. Daschos gadijumos ari trahpits ihstais zehlonis, kà tas peemehram bija ar tà saukto Techasas drudsi, par kuru zehleju tauta atsina ehrzes un wehlak ari sinatne apstiprinaja. Tagad daschi kukaini atsihti par slimibu isplahtitajeem, kà odi pee malarijas, un tsetses muscha Afrikâ pee tà saukràs naganas.

Kas nu sihmejas us mineteem nahwes gadijumeem pee mahjlopeem, tad mihklas atmineschana notika apgabalos, kur ganas milsisti lopu bari un kur starp scheem bareem dsihwo inteligenti, domajoschi zilweki. Un schahdi apgabali, kurus schai sinâ war dehwet par klassikeem, ir Seemeļ-Amerikas sahlainee klajumi.

Jau labu laiku atpakaļ lopu audsinataju aisdomas krita us dascheem augeem, kuri lopus us ganibam sagiftiê. Jt ihpaschi aitam jo beeschi usnahk it kà kahda lipiga sehrga un aitas, kà sinams, ehd ari tahdu sahli, kuru ziti lopi atstahj beeschi neaistiktu. Montanas walsts, kur lopkopiba jo leelisla, jau miljoneem pasaudejuse zaur schahdàm lopu slimibam. 1900. gadâ sagiftejàs ar augeem 9725 aitas un nosprahga 3331, 297 gowslopi, no kureem nosprahga 190, un 154 sirgi, no kureem nosprahga 6. Lopkopji nu greesàs pee semkopibas minjstrijas, lai ta ispehta schahdu nelaimes gadijumu zehlonus. Par panahkumeem, saprotams, interesejàs newis ween weetejee semkopji, bet ari wisu zitu semju lopu audsinataji, kuri aitas, gowis, sirgus un ari zuhkas dsen ganos.

Strahdaja wesela komisija un winas panahkumi ir wisai interesanti. Israhdijàs, ka pee lopu slimibam teescham wainigi augi. Bet pee tam ari atklahjàs tik daudsi ganamo lopu sawadibas, tik daudsi apstahkku, kuri breesmas paleelina waj pamasino, ka ir teescham wehrts, ar teem eepasihtees drusku tuwak. Tee mums lauj eeskatitees lopu dsihwê wehl no nepasihtas puses un peerahda, ka kustonu dabâ tapat sastopami untumi un sleezibas, kà redsam nerwu sistemas slimigas sleezibas pee zilwekeem.

Pee 14 dsimtam peeder augi, pee kureem skaidri peerahdits, ka tee ir mehrdigi. No schàm Montanâ jo sewischki swarigas ir peezas dsimtas, jo tàs ir wismehrdigakàs. Apluhkosim tàs tuwak.

1. Zygadenus venenosus S. Wats. Schis augs ir neezigs sihpolaugs, ar schauràm, sahlei lihdsigàm lapam un satgandselteneem maseem seedeem. Pawasar. Zygadenus ir wisbihstamakais mehrdeklis aitam. Un tà ka schis augs ir jo tahlu isplahtijees, kur reis eeweesees aug jo beesi kopâ un tà ka tas ir sems ar sahlei lihdsigàm lapam, tad aitas to jo beeschi saehdas. Kà sinams, aitas mihl semu ihsu sahli. Augs prasa puslihdsi mitru semi, un tà jo dabki isdodas tur, kur atrodas wislabakàs ganibas. Kaitigas wisas dalas, tiklab sakàs wirs semes, kà ari sihpolini apaksch semes. Bet kà tas pee augeem jo beeschi sastopams, tad ari te, kà domajas, kaitigàs weelas jo wairak atrodas sihpolos apaksch semes dalâs. Wina bihstamà ihpaschiba jau agrak bija pasihstama daschos apgabalos, bet peeteikta ta tikai nesen. Wisbeeschak no scha auga lopi saslimst maja pirmàs trijàs nedelàs; wehlak augschejàs dalas nokalst un ehdeju augs tad wairs nepeeweilina. 1900. gadâ Montanâ tika sinoti 3030 saslimstibas gadijumi ar aitam, no kuràm 636 (21 prozents) nosprahga, kamehr pahrejee 79 proz. isweselojàs. Bet droschi ween war peenemt, ka schis skaitlis ir tikai zeturtà daļa no wiseem gadijumeem, par kureem nemas naw pasinots.

Zygadenus suga Eiropâ wehl naw eeweesuses un ari dsimtas radu tai te naw, lai gan zilts radu (liliazejas) ir deesgan, no kureem daudsi ir kaitigi. Wina isnihzinaschana Amerikâ us plawam naw domajama.

2. Delphinium glaucum S. Wats. No schàs dsimtas pee mums Baltijâ sastopamas diwas sugas (Delphinium consolida un elatum = silauschi, gaika peeschi, wahrdeguni), Amerikâ schî suga isplahtijusês no Atasskas lihdsi Kalifornijai. Tas sasneedsi 6 pehdu augstumu, seed sileem seedeem un sastopams kalnajos, ne klajumos. Aitam tas naw kaitigs, bet gan gowlopeem. 1900. g. Montanâ peeteikts 100 no schi auga saslimuschus lopus, no kureem 56 nosprahga. Ari schis skaits ir par masu un domajams, ka ari sirgi sa slimuschi, kuri tur swabadi dsihwo pa plaschajàm ganibam. Ja nu kahds lops nosprahgst un paleek gulot, tà ka to atrod tikai pehz daschàm deenam, tad nahwes zehlonis wairs nav issinams. Ka D. glaucum nekaitê aitam isskaidrojams zaur to, ka aitas kalnajos dsen tikai wehlu, kad schis augs jau issteepees garumâ, ar leelàm lapam, tà ka aitas to wairs neehd.

Kas zik nezik nowehrojis augus, buhs pamanijis, ka ari augi (lihdsi 6 pehdam) nemehdsi pa wisu apgabalu wienadi iskaisti augt, bet sadruhsmejas sinamâs weetâs, kuras tad isskatas kà birses waj kalwas; un tà tas ari ir ar scho augu. Leetpraschi atsina, ka no gowlopu ganibam to deesgan lehti war isskaust un tahdejadi lopus issargat no saslimschanas.

3. Delphinium bicolor Nutt. Schis sasneedsi tik 1—2 pehdu augstumu un seed purpursarkaneem seedeem, sastopams tiklab kalnajos, kà ari tuwinos klajumos. Sawa masuma pehz tas wairak bihstams aitam un tekeem.

schi un primitiwi, kà bija darits agrak. Tapehz tad ari israktàs un besruhpigi usglabatàs ogles saudeja daudſ no sawa labuma, un tà ka netika nemaſ schkirotas, tad twaikoneem nezik nedereja: tàs bija netihras un maisitas ar smalkeem birsumeem, kuri isskrita zauri pawardam nesadeguschi. Newaredams wisas ogles pahrdot, Butkowskis pamasinaja sawu eetaisi un kopsch 1892. gada nehma no krona tikai 210 strahdneekus-katordsneekus. Tikai scho nedaudso dehl ween nu wajadseja Dué usturet zeetumu, waldi un saldatu komandu, un tas wiss ismaksaja kronim 65,000 rubku gadâ. Bez tam Butkowskis drihſ ween nemaksaja wairs kronim deenas algas par strahdneekeem, tà ka ar laiku sakrahjàs leeli parahdi. Lai to peedsihtu, Peterburgâ dibinaja komisijas, spreeda, pamasinaja parahdu, atkahwa to nomaksat ar paschàm atmenoglem un noslehdsa zitu, Butkowskim wehl labwehligaku kontraktu. Bet ari tas netika ispildits, atkal krahjàs parahdi, lihdſ beidsot 1901. gadâ Dues ogtraktuwes tika Butkowskim atnemtas un isnomatas zitai firmai (Makowskim un komp.), kura jau wairakus gadus, kamehr ismantoja diwas ogtraktuwes zitâs weetâs un rihkojàs daudſ maſ godigaki un saprahtigaki. Kas Butkowska usnehmumam nekahwa usplaukt, bija konkurenzes truhkums wisu pirmo laiku, eeguhtàs monopola teesibas un sakari ar weetejo birokratiju, kas firmu sargaja un pabalstija wisos likumigos un nelikumigos gadijumos.

Krona pascha wajadsibam pee zeetumeem, pahrwaldem un ostâs bija no administrazijas eerihkotas wairakas masakas ogku raktuwes, kuras strahdà wehl tagad un eeguhst kopâ pahri par miljonu pudu ogku.

Gandrihſ wisu akmenogku slahnu tuwumâ eewehrotas Sachalinâ ari dselſs rudas. Ar turpat peeejamàm akmenoglem te waretu attihstitees leeliska dselsruhpneeziba! 1890. gadâ zeetumu walde pirmo reis mehginajàs kaufet tschugunu no weetejàm rudam; mehginajumi isdewàs koti labi, bet tahlak par mehginajumeem leeta netika. 1902. gadâ atkal kahds kalnu inscheneers usgahjis bagatigus krahjumus dselsrudu turpat blakus jau darbinatàm ogtraktuwem. Pasinojis winsch ir, kurp peenahkas, bet wairak ari nekas naw darits.

Tahdâ pat stahwokli atrodas naftas awoti, kuri atrasti jau 1880. gadâ, un proti Sachalinas seemelos, paschâ schaurakâ salas weetâ, 9 werstes no Ochotskas juhras. Ismeklejumi peerahdijuschi, ka Sachalinas naftas krahjumi ir weenkahrschi milsigi! Kahds inscheneeris pat, salihdsinadams Ameriku un Sachalinu naftas sinâ, isteizees, ko winsch Amerikâ redsejis, pasuhdot pret to, ko winsch atradis Sachalinâ, kur jau Nutowas naftas lauki ween pahrspehjot Baku naftas laukus. Neskatotees uz wisu to, Sachalinas naftas ruhpneeziba wehl naw peedsimuse.

Naw peedsimuse ari Sachalinas selta ruhpneeziba. 1898. gadâ Timas un Poronaju upju smiltis atrasts bagatigs selta saturs, ir pehz tam sastahdijusès jau „Sachalinas seltruhpneezifka beedriba", bet sawu ihsto darbibu ta wehl naw eesahkuse, tapehz ka apgabals esot pahrak tukschnesains, kur darba spehks un usturas lihdsekli japeewed klaht no zitureenes. Tà war teescham buht, kamehr Sachalina neteek wairak apdsihwota, un satiksmes lihdsekli netop labaki, tikmehr tur neatmaksajas isstrahdat pat tahdus selta laukus, kuri zitos wairak apdsihwotos widos atmestu tuhlin milsigu pelnu.

Kas atteezas uz zitàm rudam, kà kapara, swina, alwas, zinka, sudraba, tad tàs naw pat wehl ne tuwak ismekletas. Bet gluschi pasakainas ir Sachalinas siwju bagatibas. Sweja ween jau waretu usturet daudsreis leelaku eedsihwotaju skaitu Sachalinâ, nekà tagadejais. Nahrsta laikâ krastmalas ar silkem ir apbehrtas blakkeem, uhdens no tàm ir beess, tihkli newar isturet un wajaga smelt ar traukeem waj grabbt ar lahpstam. Japani ar lahpstam isgruhsch leeliskus blakkus sliku uz krasta, leek tàm eepuht, un tad wed scho masu uz Japanu par mahksligeem mehsleem. Japanu rokâs tad ari atrodas gandrihſ wisa Sachalinas sweja: 1901. gadâ Korsakowas aprinkî uz 6053 japanu swejneekeem bijuschi tikai 170 kreewu swejneeki. No 224 swejas apgabaleem 1899. g. tikai 81 bijis kreewu, un ari no scheem daudſi tikai wahrda pehz skaitijuschees kreewu, bet pateesibâ tikuschi walditi no japaneem. Kreewu ofizialos sinojumos 1901. gadâ uz Japanu isweſts siwju wairums aprehkinats lihdſ 1½ miljonu pudu.

Kà teikts, ap diwàm treschdakam no Sachalinas isplatijuma, kas lihdsinas 66,300 kwadratwerstem, eenem meschi, pa leelai daksai sluju koku meschi. Sachalinas egle isaug koti augsta un dod labu buhwes materialu. Koku ruhpneezibu usſahka 1896. gadâ diwi usnehmeji, sahkdami zirst Sachalinâ slihperus preeksch Mandschurijas dselszeka. 1898. gadâ ari Korsakowas walde nodibinaja koku zirteju artelus; no tejeenes kokus suhtija uz Wladiwostoku, Port-Arturu un Dalniju. Zik pawisam tagad mescha tà ismanto, naw sinams; sakts tikai tas, ka, leelàs nesaudsibas un neruhpibas dehl, uguns-grehki arween wehl patehrè daudſ wairak Sachalinas meschu, nekà ruhpneezifki mehrki. Simtu tuhkstoschas desetinas meschu tur jau ir aprijuschas uguns leesmas. Sahkdams kaut kur apdsihwotu weetu tuwumâ uguns eet, ne no weena neapturetà, arween tahlak un tahlak beesajâ meschâ, eet pahri pat meschaineem kalneem un apstahjàs tikai tad, kad meschs beidsas, waj kad leetus gahseens to apdsehsch.

Pirms trihsdesmit gadeem Sachalinu kahds nosauzis par Amura apgabala „mantas kambari". Lihdschinejee peedsihwojumi nu mahzijuschi, ka ta waretu gan tas buht, bet ka ta scho usdewumu pateesibâ nemaſ neispilda. Sachalina lihdſ schim ir prasijuse no waldibas tikai upurus, tikai milsigus isdewumus, kuras nekahdi neatswer tas mehrkis, kuram wina, kà noseedsneeku nosuhtischanas weeta, kalpo. Un tikdaudſ ir tagad skaidra leeta, ka winas neissmekamas bagatibas ari paliks neissmeltas, kamehr ween winai schi kauna pilnà loma nebuhs atnemta. Tikmehr winas eedsihwotaju skaits netaps deeszik leelaks (tagad ap 35,000), newarès leetderigi isleetot eedsihwotaju darba spehku un dabas bagatibas tur newis ismantos, bet tikai ispostis. Tatschu war zeret, ka tagadejais karsch buhs peeteekoschi gaischi peerahdijis Sachalinas ihsto lomu, un pehz schi kara Sachalinâ wisa kahrtiba un wisa winas nosihme taps zitadaka!

A.

No eekschsemes.

a) Waldibas sinas.

Widsemes kehwnizas waditajs Wisaugstakà galma stalmeistars generalmajors barons Offenbergs uz pascha luhguma atswabinats no Widsemes kehwnizas waditaja peenahkumeem.

Par Rigas aprinka ahrsta J. G. Wiesenberga weetas ispildítaju eezelts Slokas krona ahrsts K. J. Schiglewizs.

Daugawas grihwas 179. kahjneeku pulka kapteinis Gulbis pahrzelts uz 116. Malojaroslawas pulku.

Dobeles aprinka nodokku inspektora palihgs kolegiju sekretars Goranstis uz pascha luhgumu slimibas dehl atlaists no amata.

b) Baltijas notikumi.

Rigas mahzibas apgabalâ par apgabala inspektoru, kà awises sino, tikschot eezelts Jurjewas studentu inspektors, ihstens walstspadomneeks Nils Iwanowitschs Tichomirows, kura weetâ par studentu inspektoru nahkschot W. Sokolows.

Walmeerâ 1. augustâ wirsskolotajs D. Peltzs (Kaschoku Dahwis) noswineja sawu 25-gadu skolotaja darbibas jubileju. D. Peltzs, kà zeen. lasitajeem sinams, dsihwi peedalijees pee beedribu dsihwes Peterburgâ. Ari rakstneezibas laukâ tas puhlejees strahdat. Wisu labu ta turpmakâ dsihwes gaitâ!

Laukſaimneeku beedriba „Bite" isrihkos 30. augustâ 1904. gadâ Englartu muischâ (10 werstes no Intschukalna stazijas) laukſaimneezibas isstahdi un tirgu, kuru tai semkopibas ministrija atlahwuse ar rakstu no 16. aprila 1904. g. sem Nr. 9412, pehz schahdas programas:

I. Kustoni. 1) Sirgi: a. kumeli ap 2 gadi wezi un wezaki; b. ehrseli no 3 gadi un wezaki; c. kehwes no 3 gadi un wezakas un d. kolekzijas. 2) Ragu lopi: a. teli ap weenu gadu un wezaki; b. gowis; c. bulli un d. kolekzijas (ne masak kà 4 gabali). 3) Zuhkas wisadâ wezumâ.

II. Ruhpneeziba. 1) semkopibas rihki un maschinas; 2) seeweeschu roku darbi; 3) amatneeku isstrahdajumi, kam sakars ar laukſaimneezibu.

III. Drawneeziba. 1) stropi; 2) rihki, kas leetojami bischkopibâ un 3) raschojumi.

Scho pasinojot un peesuhtot sche klaht noteikumus un peeteikschanàs lokſnes, Laukſaimneeku beedribas „Bites" Isstahdes Komiteja laipni luhdſ pabalstit scho isstahdi, isstahdot preekschmetus un apmeklejot isstahdi.

Preekschneeks: Klot.
Rakstwedis: P. Klinklaws.

Noteikumi.

1) Isstahdê war dalibu nemt semkopji (isnemot leelgruntneekus), mahjruhpneeki un amatneeki.

2) Isstahditajeem japeeteizas ne wehlak kà 15. augustâ 1904. g. rakstisti uz schahdu adresi: чр. Хинценбергъ, Цегенскій вол. домъ, bet personigi war peeteiktees: pee preekschneeka A. son Klot, Englartu muischâ, pee P. Klinklawa, Sehjas pag. namâ, pee P. Stahla, Pabaschu skolâ, pee K. Behrsina, Skultes dr. skolâ un pee E. Soste, Bihrinu pag. namâ.

3) Peeteizotees jaeeraksta wisas sinas Isstahdes Komitejas isdotâ listê.

4) Isstahditajam peenahkas isstahdamos preekschmetus peegahdat isstahdes weetâ 30. augustâ pulksten 8 no rihta un atstaht tos turpat lihdſ pulksten 6 pehz pusdeenas.

5) Par isstahdito preekschmetu apsargaschanu, kustonu ehdinaschanu u. t. t. Komiteja neusnemas nekahdu atbildibu, bet par to jagahdà isstahditajam pascham.

6) No isstahdê pahrdoteem preekschmeteem isstahditajam jamaksà beedribas kasê 2% no pahrdoschanas zenas.

7) Ja isstahditajs wehlas isstahditos preekschmetus darbinat (demonstret), kà peemehram: sirgu wilkschanas spehju, arklu un maschinu weeglu gaitu u. t. t. ismehginat, kà ari, ja rastos, kas wehlas sazenstees gowju slaukschanâ, tad par to sewischki jasino Isstahdes Komitejai lihdſ 15. augustam.

8) Par isstahdes telpam naw jamaksà, isnemot pawiljonus waj witrinas, par kuràm sewischki jasalihgst.

9) Godalgas tiks pahrspreestas no sewischkas ekspertu komitejas. Gowslopi tiks godalgoti, neskatotees uz winu sugu, bet tik uz weselibu, peena tauku saturu un peena daudsumu. Ekspertu komitejas rihzibâ buhs laboratorija.

10) Godalgas tiks issneegtas: 1) goda diplomi; 2) medaki; 3) naudas un wehrtigas godalgas un 4) usslawas raksti.

11) Isstahdes komiteja pulksten 2 isstahdes deenâ pasludinàs, kadehl katrs preekschmets godalgu dabujis.

Kauguru Laukſaimneezibas beedribas isdotà „Laukſaimneeka" 14. numurâ nodrukats sekoschs

„Usaizinajums."

Jau wairakkahrt peedsihwots, ka jaunas dsihwes prasibas mums usnahkuschas kà saglis naktî un atraduschas muhs nesagatawotus uz tàm. Tà buhdami nesagatawoti mehs newarejàm peenahzigi aisstahwet sawas intereses laukſaimneeku aprinku komitejàs, lai gan leeta te grosijàs ap muhsu dsihwibas jautajumeem. Un atkal ir weens tahds jautajums, kas jau klaudsina pee muhsu durwim: tas ir laukſaimneeku beedribu zentrales jautajums! Ar to mums ir jateek skaidribâ, lai jo drihsak jo labak waretu

---

4. Delphinium Geijeri leekas wiskaitigakais mahjlopa augs Weiomingas walstî. Tas ir sems ar sileem seedeem. Bez schàm Delphinium sugam ari wehl zitas atsihtas par kaitigàm, bet ir masak swarigas.

Baltijâ no schis lopeem kaitigo augu zilts minamas sekoschàs sugas: Allium schoeno prasum L. kiploks un Allium ursinum L. kasu kiploki jeb lakschu lapas, lakschi — no teem peens dabù nepatihkamu sihpolu garschu. Tahlak: Colchicum autumnale L. (tikai ap Jurjewu. Birsmans saka, ka ari Kursemê tas paretam sastopams), Convallaria majalis L. kreimenes, wehschaustinas, sakaustinas, spihdsenaji, Pansquadrifolia L. geloga, salschu =, tschubsku oga.

5. Cicuta (welna, esera rutka) sugas. Eiropâ sen jau par nahwigu atsihts Cicuta virosa; ari zilweki ar to sagiftejas, jo schi auga saknes lihdsinajas peterfilu lapam. Amerikâ ir wairakas sugas, kà Cicuta maculata, C. occidentalis, C. Douglasi un C. vagans. Schis Cicuta sugas ir wisnahwigakàs un wiskaitigakàs no wiseem augeem. Lai gan wisas dakas mehrdigas, tad tomehr sakne satura wiswairak kaitigu weelu. Pehz profesora Hedrika pehtijumeem gabals walreeksta leelumâ no Cicuta vagans saknes spehj nogalinat gowi.

Schis dsimtas nahwigàs ihpaschibas ari Eiropâ padara postu daudſ beeschaki nekà to domà. Tikai zehlonis paleek nesinams. 1900. g. ween Montanâ leetpraschi atrada, ka welna rutkus bija saehduschàs 30 gowis un 50 aitas, kuras wisas nosprahga, kamehr isweſekojuschos skaits naw sinams. Laime, ka welna jeb esera rutks saistits pee mikldm weetam un ka tas tapehz newar parahditees tahdâ daudsumâ, kà sausumâ augoschas sugas.

6. Aragallus sugas. Schi dsimta tuwa rada Eiropâ beeschi (Baltijâ 4 sugâs; zuhku sakne ?) beeschi kakkainos kalnos sastopamai Astragallus dsimtai. Ari Amerikâ sastopamas daschas no pehdejàm sugam un teek skaititas pee lopeem kaitigeem augeem. Abas dsimtas Amerikâ sazel tà saukto lokoslimibu, kura peeskaitama pee wisneisprotamakàm lopu slimibam, kapehz to ari apluhkosim te drusku tuwak.

Scho augu kaitigà weela wehl naw issinata, tapat ari naw sinams, kura daka sazel lokoslimibu. No schàs slimibas wiswairak zeesch aitas un sirgi, gowis masak.

7. Lupinus jeb wilka pupu sugas, kuras Eiropâ leeto salmehsloschanai un sawas mehrdibas pehz eewehrojamas ari te. Amerikas lopkopibas apgabalos lupines ween apklahj weselus apwidus un ir koti laba lopbariba, tapehz ka sakas tàs naw kaitigas, bet tikai tad, kad tàm sehklas sahk nogatawotees. Leekas, ka it wisas lupinu sugas ir kaitigas, ari tàs, kuras Eiropâ sastopamas. Ari Eiropâ pasihstama lopu saslimschana no lupinem un slimiba nosaukta par lupindsi.

1896. gadâ Montanâ 200 aitas augusta mehnesî dsina no weenas ganiklas uz otru. Tà ka zelâ aitas bija koti issalkuschas, tad winàm kahwa paganitees kahdâ weetâ, kura bija apauguse lupinem. Pehz diwàm stundam pee aitam bija pamanamas slimibas sihmes un wehl pehz weenas stundas daschas jau nosprahga. Nahkamâ rihtâ no wisa bara bija atlikuschas dsihwas tikai nedaudsas aitas. No 150 saslimuschàm awim atspirga kahdas 50. No scha brihscha tika sinami wairaki tahdi gadijumi. Jutijâ kahdreis pa dselszeku suhtija leelu aitu baru un tà ka islahdejamâ weetâ atradàs lupines, tad issalkuschàs awis tàs saehdàs: 24 stundu laikâ 400 awis bija nosprahguschas.

(Turpmak beigas.)

Wiss jau bijis! Franzusis Bertilons teek daudsinats kà antropometrikas nodibinatajs, jo tas pirmais Eiropâ isstrahdaja metodi, pehz kuras noseedsneeki weegli pasihstami. Starp zitu noseedsneekeem leek ari pirkstu galus usspeest uz papiru, tà ka tur paleek redsamas masàs schwihtrinas, kuras pee ikweena zilweka ir daschadas. Bet nu israhdas, ka schi metode jau wairak par 1000 gadu weza. Angku misionars Kolibrs atradis, ka schi parascha pee wehrgeem Korejâ jau tikuse leetota preeksch 1200 gadeem. Tà ka Korejâ wehrdsibâ teek tikai seeweetes, tad ikweenai wehrdsenei wajadseja uslikt pirkstus uz lapu papira, kur atradàs winas aprakstı, tapat kà tas daschkahrt sastopams uz pasem; tad ap winas pirksteem apwilka ar sihmuli uz papira strihpu un bez tam no jebkura pirksta gala nehma tintes nospeedeenu. Angku misionars ari pahrleezinajees, ka korejeescheem ir brangas gara dahwanas un leela atjautiba un ka wini sewischki meisteri ir anekdotu stahstischanâ.

J.

Saule kà dubultswaigsne. Kahds Amerikas meteorologiskà biroja eerehdnis, profesors Franks Bigelows Waschingtonâ sakrahjis leelu pulku nowehrojumu un prahtojumu, lai peerahditu, ka saule naw wis usskatama kà weenkahrscha, bet kà dubulta swaigsne. Winsch nu gan negrib apgalwot, ko winam ari neweens netizetu, ka saule jau tagad buhtu pilnigi attihstijusès dubultswaigsne, bet winsch to tura par kermeni, kas patlaban grasas par tahdu pahrwehrstees. Sawus slehgumus winsch dibina uz jaunakeem sinatniskeem nowehrojumeem par kustibam saules atmosferâ. Pehz profesora Bigelowa domam, saule zilweka azij jau tagad parahditos kà dubultswaigsne, ja winai wisapkahrt nebuhtu weenada sega, kuras sposchums muhsu azim nelauj eeraudsit saules ihsto kermeni. Zaur spektranalisi ari teescham peerahdits, ka no saules mums nahk stari is diweem awoteem, no kureem weens atrodas saules atmosferas dsiksumos un kur ir daudſ starus issuhtoscha materiala; wirs schis kahrtas lido wairak waj masak noschkirta mahkona, kura ari pate spihd, bet satura daudſ masak no apakschejà materiala. Ja nu Bigelows tik tahlu nahzis, tad ir tikai weens solis lihdſ paregojumam, ka mahkona war pilnigi noschkirtees no saules kermena un tà sauli pahrwehrst par dubultswaigsni. Bet Bigelows pa galwenai dakai dibinajas uz teem nowehrojumeem, ka saule rahda daudſ leelaku darbibu sawos diwos pretejos sahnos, nekà otros diwos, kuri stahw wertikali pret abeem pirmajeem. No tam tad nu pehtneeks slehdſ, ka saule naw weens kodols, is kura ispluhst energija, bet ir diwi tahdi. Tà tad pehz wina usskateem buhtu diwas magnetiskas un diwas meteorologiskas sistemas, no kuràm tiktu pahrwalditi wisi notikumi uz saules atmosferas. Zik dihwaini ari neisklausas schee prahtojumi, tad tomehr jaeewehro, ka debesu isplatijumâ ir daudſ dubultswaigschnu, tà ka war isliktees newis gluschi neeespehjami, ka ari muhsu saulê atrastos dihglis preeksch dubultswaigsnes.

W.

Sawadus ismehginajumus isdarijis Dr. Wilejs, Saw. Walstju semkopibas ministrijas laboratorijas kimikis, ar wiltotu ehdamu leetu baudischanu. 12 jauni zilweki bija gatawi barotees ar wiltotàm baribas weelam un tad ari Wilejs winus no janwara lihdſ majam ehdinaja ar tahdeem ehdeeneem, kureem bija klaht peejaukta salizilskahbe, sehraina skahbe un benzoeskahbe, jo ar schàm weelam mehdſ sajaukt ilgaku laiku usglabajamas ehdamas leetas, kà peem. galu, sweestu un z. Wehlak pahrbaudamee zilweki dabuja schàs weelas ari kapselès; winu weselibas stahwoklis tika smalki nowehrots. Kaitigs eespaids bija bez isnehmuma pamanams pee wiseem, lai gan leelakâ mehrâ weseliba bojajàs tikai daschos gadijumos. Sihkakas sinas par panahkumeem tiks issludinatas wehlak, kad buhs eesneegts peenahzigs sinojums par ismehginajumeem walsts eestahdem.

W.

pahreet no wahrdeem uf darbeem! Rigas Latweeschu beedribas Laukſaimneezibas nodaka ſchaî leetâ, kà godam minams, teizas jau ſpehruſe ſawus ſolous, un tà drihſ war peenahkt tas brihdis, kad wina aizinàs, kà pate apſolijuſès, laukſaimneeku beedribu delegatus, galigi iſſpreeſt par zentrales dibinaſchanu un apſpreeſt nodatas preekſchâ zelto projektu. Kà tad iſſpreedis, zik tad laukſaimneeki nodos ſawas balſis, tà tas paliks negroſami, un tahda zentrale mums raſees! Tapehz ir beſgala ſwarigi, panahkt wiſpirms uſſkatu ſinâ ſkaidribu pee laukſaimneekeem par winu leelo nahkotnes darbu. To atſihdama „Laukſaimneeka" redakzija domajas ſchìs leetas pahrſpreeſchanu eeroſinat wiſlabak tà, ka uſaizina zaur ſcho iſſtrahdat un eeſuhtit rakſtus par to tematu: „Kahdai jabuht latweeſchu laukſaimneeku beedribu zentralei?" Eeſuhtitos rakſtus pahrſpreedis „L." redakzija, luhdſot tallâ muhſu patſtahwigàs laukſaimneeku beedribas, un labakajam rakſtam „L." redakzija iſmakſàs 40 rbl. leelu godalgu. Rakſtâ jaiſteizas ihſâ un leetiſchkâ garâ — ne wairak par ½ drukas lokſni plaſchumâ — par zentrales mehrkeem, ſaſtahwu, lihdſekleem un darbibu. Wehlams, ka autoram buhtu ſinama lihdſiga zentralu kahrtiba zitâs walſtîs, peem. Wahzijâ. Rakſti eeſuhtami lihdſ 15. okt. ſch. g.

Redakzija.

No Nitaures. Nitaures Dſeedaſchanas beedribas jaukts un wihru kori ſagatawojas uſ 15. auguſtu ſwinet ihſti tautiſkus ſakumu preekus. Pluhdis aikal pehz ilgaka ſtarpbrihſcha no wezà Wainukalna pateeſi tautiſkas ſkanas. Programâ ir uſnemtas weenigi latweeſchu komponiſtu un tautas dſeeſmas. Kà labakàs buhtu minamas wihru korim: „Mana tehwija" un „Uſ juhras", jauktam korim, „Mehneſs ſtarus ſihgo" un „Gaiſmas pils". Iſrihkojuma mehrkis ir zehls. Ar eenehmumu tiks pabalſtits kahds zentigs konſerwatorijas audſeknis. Nitaureeſchi, peerahdiſim, ka mahkſlu un zentigus tauteeſchus zeenam un tapehz apmekleſim ſcho iſrihkojumu bagati. Uſ tikſchanos ſakumu preekos! Otvopjews.

No Aiſkraukles. Kà peedſihwojumi peerahda, tad pehdejâ laikâ daudſ pagaſti peegreeſch baku poteſchanai leelu wehribu, jo top peenemti par potetajeem newis feldſcheri waj wezmahtes, bet mahziti ahrſti. Pee mums Aiſkraukliê poteſchanu iſdara jau no ſeneem laikeem kahds kurpneeks, kuram, kà jadoma, buhs gan uſ ſcho amatu agrakos laikos teeſiba dota. Bet kad eewehrojam, ka kurpneeka pikis, no kura kurpneekam gruhti notihritees, neſader ar leelo tihribu, kahdu pagehr baku poteſchana, tad gan buhtu muhſu mihko maſino labâ jawehlas, ka weetneeka pulks ruhpetos par mahzita ahrſta peenemſchanu preekſch baku poteſchanas. Tur mums labu preekſchſihmi dod muhſu kaimiņu pagaſts, ſkrihwereeſchi, kureem ari agrak ſchis pats kurpneeks iſdarija poteſchanu, bet wehlak, kad weetneeku pulkâ nahza tà ſauktee jaunee, tad wezajo kurpneeka weetâ peenehma mahzitu ahrſtu par baku potetaju. Aiſkraukleets.

Dubultos, kà awiſes ſino, uſeets kahds ſehrawots, kura ſaſtahwu pamatigi iſpehtot.

No Karlsbades. Teekam luhgti aiſrahdit, ka, pretim ſche iſpauſtàm baumam, Allunana weeſu iſrahdes notiks gan ſchejeenes „Kurhauſê": ſeſtdeen, 7. auguſtâ „Ari pihlars" un ſwehtdeen, 8. auguſtâ „Labans pirmais" ar ſekojoſcho deju. Abos wakaros jaunas kuplejas. —s.

Afaru tuwumâ 24. julijâ ap pulkſten 1, kà „Riſchſk. Weſtn." ſino, no juhras atſkaneja ſtrdi aiſgrahbjoſchi ſauzeeni pehz palihdſibas. Iſdſirdis palihga ſauzeenus ſobahrſts B. A. Feldſtröms tuhlin ar wiſàm drehbem dewàs juhrâ eekſchâ. Winam ſekoja Slokas pilſonis Bekers. Paeet nedaudſ minutes un abi waroni iſ juhras iſnahk ar diwàm jaunawam: weenu 14 un otru 18 gadu wezu, kura pehdejâ jau bija ſaudejuſe ſamanu. Kad Feldſtröms bija jaunawam ſneedſis nepeezeeſchami wajadſigo ahrſta palihdſibu, tad abas jaunawas — bija abas mahſas — tika aiſweſtas uſ winu onkula waſarnizu. Abas mahſas juhrâ maſgadamàs bija eegahjuſchas par tahku un jaunakà neprasdama peldet eeſahkuſe ſlihkt. Lai glahbtos wina bija ſakehruſe mahſas kahju un to turejuſe zeeti, zaur ko ari wezakà mahſa bija tikuſe routa dibinâ.

No Raunas. Dſimtenes kalnajos, dſimtenes lejàs
Kruhtis man atdſihwo brihwibas gars.
Aufellis.

Kà ſinams, katrai ſkolai ir teeſiba reiſ gadâ taiſit elſkurſiju pa krona dſelſzeleem lihdſ 50 werſtem par brihwu un tahlak par paſeminatu makſu. Bet ſcho teeſibu ſkolas maſ iſleeto. Raunas draudſes ſkolneeki un ſkolneezes, ſkaitâ 20, diwu ſkolotaju pawadibâ no 10. lihdſ 14. julijam taiſija ſchahdu elſkurſiju. Pirmâ deenâ elſkurſanti aiſbrauza no Zehſim uſ Siguldu. Wiſa ſchi deena pagahja apſkatot Turaidu, Krimuldu un Siguldu. Wakarâ zelineeki eebrauza Rigâ. 11. julijâ tika apſkatita deeſgan bagatà Tſchepurkowſka kdſes ſwehrniza, kur uſſtahjàs ari kahds ſwehru dreſetajs; ſewiſchki pamahzoſcha bij Scharla Tipari (Tuparie) kga iſrahde ar dihditeem lauwam un tigereem. Beſ tam tika apſkatitas Domes baſnizas peebuhwes, muſejs un pati baſniza ar gleſnam, kapu peeminekleem, wapeneem un ehrgelem. Baſnizas uſraugs iſrahdija katru eewehrojamako leetu un paſtahſtija winas wehſturi. Jo leelîſks ſkats bij uſ Rigu no Domes baſnizas torna. Tahlak elſkurſanti apmekleja kreewu teatri, kur teem laipni iſrahdija neween ſahli, balkonus un wiſas publikas telpas, bet ari ſkatuwi ar wiſeem eekahrtojumeem un pat dekoraziju noliktawas. Tapat tika apſkatits ari Jaunais Latweeſchu teatris. Schehl, ka wezâ Latw. beedribas namâ neweens neſinaja muſeja pahrſina adreſes, kadehl Latw. muſejs netika apſkatits. Tikai no ahrpuſes tika apſkatitas wiſas eewehrojamakàs buhwes: baſnizas, ſkolas, pilſehtas eeſtahſchu nami, latw. un wahzu teatri, peeminekli. Pat Leelais Kriſtaps netika aiſmirſts, kas behrneem paſihſtams no tehwu ſtahſteem. Beſ tam apſkatija wehl Wehrmana dahrſu, pilſehtas kanala apſtahdijumus, pat uſ Tornakalna parku elſkurſanti aiſbrauza ar elektriſko tramwaju. Pirmdeen, 13. julijâ, apſkatijuſchi pamatigak Daugawmalu ar tilteem, kugeem, oſtu, muitas dahrſu un t. t., zelineeki aiſbrauza ar kugiti uſ Daugawgrihwu, kur bij intereſanti redſet, kà iſſkatas zeetokſnis ar ſaweem leeleem un maſeem leelgabaleem; intereſi modinaja ari augſtà bahka. Bet ſche tas leeliſkakais ſkats bij juhra, kas ſawâ nepahrredſamâ beſgalibâ mirdſeja ſpoſchos ſaules ſtaros. Te tika aiſgrahbts leels un maſs. Lai redſetu labaki Leelupi ar winas tilteem, elſkurſanti dewàs kahjam uſ Bolderaju un no tureenes pa dſelſzeku uſ Rigu atpakaļ. Leelà leetus dehl taî paſchâ deenâ nodomatais brauzeens uſ Majoreem iſjuka. 13. julijâ elſkurſanti greeſàs atpakaļ uſ Zehſim. Sche wiſpirms bij jaiſſtaigà Zehſu pilsdahrſs un pilsdrupas. Tad wiſi aiſgahja uſ Gaujmalu. Wakarâ wehl apſkatija Zehſu Jahna baſnizu, kur wiſu ſihki jo ſihki iſrahdija un iſſtahſtija kſesteris Sarawitſcha kgs. Zehſis un apkahrtni ſkaiſti wareja redſet no baſnizas torna. 14. julijâ elſkurſanti apſkatija Zehſu kapſehtas, Ruzkas akmeņu laukſtuwi un katku dedſinatawu, kas eerihkota pehz jaunlaiku parauga un peeder pee leelakàm muhſu dſimtenê. Beidſot nahza preekſch ſkolneekeem tas intereſantakais no Zehſim — Oſola grahmatu ſpeeſtawa un ſeetuwe. Te dabuja wiſu darbâ redſet: kà leek burtus, kà noſpeeſch rakſtus un bildes un kà grahmatas eeſeen ar daſchadàm maſchinam. — Tà tad redſets deeſgan daudſ, bet tas iſmakſaja ſamehrâ loti maſ, ſewiſchki ari tadehk, ka elſkurſantus laipni uſnehma pee ſewis Rigâ grahmatu tirgotajs J. Bratſcha kgs un Zehſîs J. Oſola kgs ar kdſi. Jaſaka, ka ari dſelſzeka eerehdni (ſewiſchki Zehſîs, Siguldâ, Bolderajâ un wilzeenos) loti laipni iſturejàs. Wagonos wiſur bij reſerweta elſkurſanteem ſewiſchka nodaka, kur tad wareja dſihwot pehz patikas: dſeedſat, ſmeet — pat ſpehlet ſkolneeku puhteju korim netika leegts. („P. A.")

Baltijas ſkolotaju ſeminara ew. luteranu tizibas mahzibas ſkolotaja alga paaugſtinata par 120 rbl. un Jurjewas ſkol. ſeminara ew. lut. tizibas mahzibas ſkolotaja alga par 180 rbl.

Walmeeras ſkolotaju ſeminara ew. luteranu tizibas mahzibas ſkolotaja algas paaugſtinaſchanai nolemts ikgadus no 1905. gada ſahkot iſ walſts rentejas iſmakſat 240 rbl.

Praulenes pagaſta Traksſchu mahjàs Karlim Warkalim atkauts eerihkot augļu un ogu wihnu iſgatawoſchanas eetaiſi.

Wez-Kalſnawas muiſchâ parahdijuſès zuhku ſehrga, ar kuru faſirguſchas wairak zuhkas.

Laudonas baſnizâ 15. auguſtâ J. Torſa kgs ſarihkos garigu koncertu, pee kura ari peedaliſchotees wairaki ridſeneeki.

Lejas zeemâ (Walkas aprinkî) prowiſoram Wilhelmam Grüneiſenam atkauts pahrdot ſawu tureenes apteeku prowiſoram Peterim Behrſinam.

No Stukmaneem. Rigas-Orlas dſelſzeka Stukmanu ſtazijâ 22. julija wakarâ, kà „Balt. Wehſtn." ſino, Kokneſes ahrſtam Pachtam noſagts maks ar rubkeem 40 naudas. Par ſahdſibu winſch tuhlin ſinojis ſtazijas ſchandarmam, kuram raduſchàs aiſdomas pret kahdu nepaſihſtamu zilweku, kas peepeſchi noſudis un redſets aiſejam uſ Stukmanu muiſchas puſi. Schandarms nu dſinàs tam ar weloſipedu pakaļ, bet weloſipeds ſaplihſa. Winſch luhdſa grafam Medemam ſirgu un dſinàs braukſchus pakaļ lihdſ pat Kokneſes muiſchai. Tur ar Kokneſes dſelſzeka ſtazijas ſchandarmu kopâ wini ſahka meklet behgli un atrada pee muiſchas ſalmos. Pamanijis kehrejus, ſaglis metàs atkaļ behgt. Schandarms ſchahwa gaiſâ un kleedſa, lai tas ſtahw; bet kad tas neklauſija, ſchahwa winam un lode kehra tam mugurâ. Winu aiſweda uſ Rigu gubernas zeetuma ſlimnizâ un tas ir no Zehſu zeetuma iſbehguſchais ſaglis Peteris Brahlitis, kurſemneeks.

Ramozkas dſelſzeka ſtazijâ 20. julijâ, kà „Prib. Krai" ſino, ſtrahdneeks Gakezkis wagonus kehdejot, eekluwis ſtarp buſereem un tam tà ſaſpeeſtas kruhtis, ka zekâ uſ Zehſu ſlimnizu nomiris. Nelaiki apraud ſeewa un wairak behrni.

Kurſemes gubernas Sarkanà Kruſta pahrwaldê preekſch ſkrejoſchàs ſanitates nodatas lihdſ 28. julijam eenahkuſchi 143,020 rbl. 86 kap. un preekſch kara laukâ krituſcho atraitnem un bahrineem — 6849 rbl. 67 kap.

Kurſemneeks Mikelis Walteris, kà Rigas kreewu awiſe „Прибалтійскій Край" ſino, 14. (1.) julijâ Züriches uniwerſitates teeſleetu nodaļâ pehz magna cum laude nolikta tautſaimneezibas daktera eksamena, aiſſtahwejis ſawu diſertaziju un eeguwis tautſaimneezibas daktera gradu.

No Jelgawas. Kurſemneeku tà dehwetee tautas jeb brihwlaiſchanas ſwehtki ſchogad ſwinami 29. auguſtâ. Bet tà ka ſchi deena peeder pee tàm, kuràs iſrihkojumi Wiſaugſtaki aiſleegti, tad min. ſwehtkus ſarihkos uſ Allunana ſkatuwes Wahzu Amatn. beedribâ jau nedeku agrak, tà tad ſwehtdeen, 22. auguſtâ. Kà ſinams, tad pehdejos gados, kur Jelgawas Latweeſchu beedriba arween wairak noſlihdeja lejâ, brihwlaiſchanas ſwehtku ſarihkoſchana weenumehr atradàs Adolfa Allunana rokàs, un winſch alaſch bija zentees, ntums paſneegt ko jaunu, tà wehl pehrn Raina „Pusidealiſtu". Gan jau ari „mahmulina" ſchad un tad mehginajuſe, tautas ſwehtkos atdſihwinatees, bet ſchahdi mehginajumi palikuſchi no publikas neeewehroti un beiguſchees gandrihſ beſ iſnehmuma ar kreetnu iſtruhkumu. —d—

No Jelgawas par kahdu uſbrukumu meſchâ raksta „Latw. Aw." ſekoſcho: Pirmdeen, 26. julijâ, pehzpuſdeenâ, ſchejeenes eemihtneeze D. B. aiſgahjuſe aiſ Annas wahrteem uſ Silina meſchu ogas laſit. Kahdâ puduri to ſaſtapis kahds pajauns klejonis un ne wahrda neteikdams, to pagahſis pee ſemes un iſrahwis tai mazinu ar 4 kapeikam, pee kam teizis, lai dodot wairak, jo zitadi tai eeſchot ſlikti. Bet ſchinî azumirkli tuwojees no Rukku kalna grants wilzeens ar wairakeem ſtrahdneekeem un ſeewa ſcho azumirkli eewehrodama, ſahkuſe kleegt pehz palihdſibas, pee kam uſbruzejs ar panemto mazinu aiſbehdſis. Tas eſot bijis ar paſtaļam kahjàs un kahds no weetejeem dſelſzeka ſtrahdneekeem.

Jelgawâ 26. julijâ Wilhelma eelâ kahdâ malkas ſtallî atrafts karajamees weetejàs linu fabrikas ſtrahdneeks J. L.

Augsburga twaikonis „Pauls" zekâ no Slokas uſ Jelgawu, netahlu no Slokas, pee tà ſauktà Jahna raga uſſkrehjis uſ kahdu akmeni un — nogrimis. Laudis, iſnemot kahdu ſeewinu, kura noſlihkuſe, iſglahbuſchees.

Leel-Behrſes tirgus, kuru notureja 17. ſeptembrî un 15. oktobrî ſchogad tikſchot noturets 21. ſeptembri un 14. oktobrî.

Kuldigâ par tirdſneezibas ſkolas inſpektoru apſtiprinats ſkolotajs J. Karoſaſs.

Kuldigas pilſehtas ſekretars J. Bahders, kà „Goldinger Anzeiger" ſino, 16. julijâ Rigâ nomiris ar plauſchu karſoni.

Remtes Kahlu mahjàs 12. julijâ iſzehlàs ugunsgrehks, kura zehlonis ſibens. Uguns ahtri iſplatijàs. Nodega dſihwojamà ehka, kuhtis un klehtis.

Zihrawas dſirnawu dihki 20. julijâ noſlihzis ſudmalneezes 12 gadu wezais dehlens. Sehns, kà „L." ſino, iſgahjis makſchkeret un nebijis wairs pahrnahzis mahjâ. Mahjeneeki, pamanidami, ka ſehns ilgak, nekà paraſts, projam, ſahkuſchi pehz ta meklet. Pehz ilgas mekleſchanas uſgahjuſchi makſchkeri, un tuhlit domajuſchi, ka puika nebuhs labu galu nehmis. Dſirnawu puiſts uſ weetas metees uhdenî un ari atradis mekleto, tikai jau nedſihwu. Ne ahrſta, ne apteekara publini neka nelihdſeja. — Noſlihkuſcho apraud mahte, kurai pawaſarî wihrs ari mira.

No Behnes. Jau ſen mums neſàs prahts, reiſ Adolfu Allunanu un wina teatra perſonalu redſet pee mums, bet kaut gan jau aiſpehrn ſoli bija ſperti ſchàs leetas realiſeſchanai, tad tomehr nekas neiſnahza. Tagad waru ſinot, ka nu galu galâ iſdewees, ſarihkot muhſu teatra tehwa weeſoſchanos Behnê: ſwehtdeen, 15. auguſtâ Adolfs Allunans muhs apzeemos, un ka winſch nodomajis Behnes un apkaimes publikai paſneegt pateeſi kreetnu baudijumu, par to galwo neween pate iſrahdamà luga, Allunana ſatiras jaunakais behrns „Ari pihlars", bet ari it ſewiſchki wehl to Rigas un Jelgawas teatra darbineeku wahrdi, kas zeen teatra wadoni Behnê pabalſtîs; peetiks, ja ſche minam tikai Emiliju Grikit, Birutu Skujeneek, Selmu Weitz, Olgu Awotin, Emiliju Schilewitz, paſchu Adolfu Allunanu, Tautmihl-Behrſinu, Karli Trimpu, Willi Reſleri, Karli Jaunſemi un wehl daudſ zitus, kas wiſi eeſtatami kà galweneeki par iſrahdes labo iſdoſchanos. Laikam wehl nekad publikai uſ laukeem nebuhs bijuſe iſdewiba, redſet weenâ iſrahdê uſ ſkatuwes darbojamees tik daudſ kreetnu ſpehku, kà tas notiks pee mums Behnê 15. auguſtâ. Par paſchu lugu nemineſim neko: kam tad gan nebuhtu paſihſtami Allunana ſobgaligee ſkatuwes raſchojumi. Peemetinat tik wehl wajadſetu, ka lugâ „Ari pihlars" mudſchet mudſchot jaunas, pikantas kuplejas. B—s.

Wentspils realſkolas jautajumu, kà „Wind. Ztg." ſino, pilſehtas walde iſſchkihruſe ſchà: Lihdſ krona realſkolas atwehrſchanai 1905. g. auguſtâ pilſehta pate pagaidam atwer 1. ſchkiras 6-klaſu ſkolu ar krona realſkolu programu. Scha gada auguſtâ atwehrs jau 4 klaſes. Par ſkolas direktoru peenemts Graudnas gimnaſijas wezo walodu ſkolotajs T. Aeckerli.

Wentspils pilſehtas walde ruhpedamàs par ſkolam tahlak nolehmuſe weetejai meitenu gimnaſijai dot 2000 rubku leelu papildu kreditu gimnaſijas ehkas paleelinaſchanai.

No Leepajas. Wahrneeku upê, kà „Lib. Ztg." ſino, 21. julijâ peldotees noſlihzis kahds 10 gadu wezs ſehns. Kahds otrs ſehns, kas bijis klaht, wiſpirms pats luhkojis ſlihkoni atraſt un iſwilkt, bet kad tas „wihram" nelaimejees, paſinojis par notikumu mahjas laudim. Nowakarê ſlihkonis atraſts un iſwilkts. Wina tehws gadi diwi atpakaļ noſlihzis ſchai paſchâ upê.

No Jaunjelgawas. Pilſehtas domneeki ſawâ aprika mehneſî noturetâ ſehdê par pilſehtas nodokļu waldes wezako eewehleja Kr. Pluhmes kgu, bet tas ſchinî amatâ netika apſtiprinats. Nu domneekeem zits nekas neatlika, kà wehlet zitu, kuram noluhkam bij janotura atkaļ ſehde. Tahda notika treſchdeen, 28. julijâ ſch. g. Tagad nu ſehdê par pilſehtas nodokļu waldes wezako eewehleja nama ihpaſchneeku Ed. Leepina kgu. Pehdejais ſchim amatam wiſai peemehrigs, jo winſch pilſehtas leetas labi pahrſina, ſaprot un ir energiſks. (B. W.)

c) No zitàm Kreewijas puſem.

Kareiwju atſwabinaſchanas leetâ no deenaſta admiraliſchtabs iſſludina: 1) ka gimenes weenigee darba ſpehjigee lozekli teek atſwabinati no kara deenaſta un peeſlaititi reſerwai, atſkaitot weenigi kara laiku un 2) ka par kara laikâ eeſaukto reſerwiſtu apakſchkareiwju gimenu apgahdaſchanu pehz kara deenaſta likumu 38. panta jaruhpejas ſemſtem, pilſehtu un lauku ſabeedribam.

Teeſleetu miniſtris, walſts ſekretars N. W. Murawjews oktobrî brauſchot uſ Rigu, pahrraudſit zeetumus. Jaunajos Rigas zentralzeetumos aiſ Matiſa kapeem jau ſchoruden eerihkoſchot iſmekleſchanas un noſeedſneeku laboſchanas nodaļas. Pehdejâ nodaļâ nodomats uſnemt daku noſeedſneeku iſ Sibirijas, no kureenes noſeedſneeki kara dehl eſot jaſuhta uſ zitureeni.

Pee tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas, kà „Düna-Ztg." ſino, tikſchot dibinats kahds jauns departaments, kura pahrſinai tikſchot padotas tàs mahzibas eeſtahdes, kas lihdſ ſchim atrodas finantſchu miniſtrijas pahrſinâ.

Derigs noteikums. Neſen iſnahzis noſlehmums, kas no loti leela ſwara preekſch dſelſzeku paſaſcheereem, kuri beſ paſchu wainas eekluwuſchi gruhtâ ſtahwoklî. Zeku miniſtrija, ſaſtinâ ar finantſchu miniſtriju, apſtiprinajuſe Kreewijas dſelſzeku weetneeku wiſpahrejàs ſapulzes noſlehmumu, kura, pahrſpreeduſe jautajumu par paſaſcheeru praſijumu apmeerinaſchanu par biletu waj rokas bagaſchas paſaudeſchanu pee nelaimes atgadijumeem uſ dſelſzeka, nahkuſe pee gala ſpreeduma, ka wajadſigs atwehlet ſtaziju preekſchneekeem neaprobeſchotu waru beſ kaweſchanas atweeglinat to perſonu likteni, kuras zaur neparedſameem apſtahkleem eekluwuſchas gruhtâ ſtahwoklî. Uſ minetâ noſlehmuma pamata ſtaziju preekſchneekeem buhs teeſiba paſaſcheereem paſaudeto waj iſnihzinato biletu weetâ iſdot brihwbiletes lihdſ paſaſcheera zeļa galam, kà ari, ſkatotees pehz wagona klaſes, 1, 2 waj 3 rbl. zeļa naudas deenâ atkaribâ pehz laika, uſ kahdu deriga bilete.

Maſkawâ ſahkuſe iſnahkt jauna deenas awiſe „Телефонъ Новаго Времени", kuras iſdewejs, uſ ko jau aiſrahda jaunàs awiſes noſaukums, ir „Nowoe Wremjas" iſdewejs A. S. Suworins.

Maſkawâ japanu ſpeegu guhſtiſchana neeſot nekas rets. Tà 23. julija wakarâ kahds walſtspadomneeka S. dehls eet pa dſelſzeka ſleedem. Laudis domà: kas tad tas zits, kà japanu ſpeegs. Peepeſchi tee eelenz jauno zilweku, peedauſa un aiſwed uſ policiju, kura, ſinams to tuhlin atlaiduſe. „Tehwijas glahbeji" tikſchot ſaukti pee atbildibas.

Jaunà Maſkawas Wentspils-Ribinſkas dſelſzeka ſabeedriba, kà „Now. Wr." ſino, dibinot uſ wiſàm ſawàm dſelſzeka linijam elementarſkolas preekſch ſcho dſelſzeku kalpotaju behrneem.

Dwinſkas un Witebſkas pilſehtàs paſtiprinatais apſardſibas ſtahwoklis uſ Wiſaugſtaki apſtiprinatas mi-

nistru komitejas nolehmuma no 25. junija pagarinats lihdſ 1905. gada 4. septembrim.

Somu tautas noguldijumi krahjkaſês, kà „Finl. Gaſ." ſino, ſcha gada 1. martâ bijuſchi 108,315,000 marku leeli. No ſchis ſumas bijuſchi nogulditi 71,077,000 markas pilſehtu un 31,238,000 markas lauku krahjkaſês.

Pleſkawâ, kà weetejais „Liſtoks" ſino, naigi ween ſtrahdajot pee „elektriſkas ſtazijas" eerihkoſchanas. Darbi weizotees labi, tà ka jau ſcho paſchu rudeni wehl Pleſkawa wareſchot tikt elektriſki apgaiſmota.

No Kaunas. Gabalos ſadalits wihrs. Kad ſchis rindinas rakſtu — ſtahſta „Birſch. Wed." koreſpondents — gandrihſ wiſa pilſehta ir apmeklejuſe daikkrahſotaja Karka Schirwaitiſa dſihwokli, kur pagalmâ kahdâ nomalâ weetâ gul gabalos ſakapats ſchi 26 gadus wezà, weſeligà wihra lihkis. Nelaika tehws, kurſch dſihwoja no dehla atſewiſchki, kahdu wakaru ſinoja poliziſai, ka wina dehla ſeewa Marjana eſot padarijuſe mahjâs kaut ko nelabgu. Zik no wezà tehwa ſtahſtijuma bija noprotams, tad bija notikuſe breeſmiga wihra ſlepkawiba. Kad poliziſas eerehdni nogahja Schirwaitiſa mahjâ, wihra newareja nekur atraſt. Tikai pehz ilgakas mekleſchanas atrada wina lihki. Bet kahdâ breeſmigâ weidâ! Schauſchalas! Galwa tam atdalita no rumpja, tapat kahjas un rokas. No kahjam un rokam redſam 8 ſewiſchkus gabalus. Pats rumpis ari ſadalits wairak gabalos. Galwa bija eelikta kurwiti, lai to iſnetu. No uſſchkehrſtàm kruhtim un wehdera iſgahſuſchàs eekſchas ſaliktas podâ. Zitas kermena dakas atradàs gan maiſâ ſabahſtas, gan pagalmâ ſemê eeraktas. Breeſmigà lihka ſadaliſchana gabalos bija notikuſe ap pulkſten 3 pehz puſdeenas, ſcheem nabadſigakà un weentulakà pilſehtas kwartala eedſihwotajeem katram pee ſawa darba eſot. Schirwaitiſu 3 gadus wezais dehlens — par laimi weenigais — bija wiſu laiku pee dſihwokla loga ſpehlejees un wairak reiſes luhdſis mahti, lai laiſch eekſchâ. „Dmitrij, behrniņ, paleez wehl kahdu brihtiņu pagalmâ, es tuhliņ buhſchu galâ . . ." attureja winu mahte. Bet pate ſteidſàs „pabeigt" ſawu breeſmigo darbu. — „Waj tad juhs paſpehjàt weena?" — praſija Marjanu. — „Ne, wiſu paſtrahdaja Adams Danilows. Es netiku neka darijuſe, winſch weens pats wiſu. Peeſpeeda palihdſet." — Waj Marjana buhs runajuſe pateeſibu, to iſrahdis nahkotne. Danilows nu gan naw jameklè, tà ka ſchis jaunais, 21 gadu wezais zilweks bija jau iſſuhtits no Kaunas par daſchadàm „mahkſlam", bet tomehr maſ deenas pehz tam tika apzeetinats turpat Kaunâ par jauneem noſeegumeem. To areſtejot winſch bija paſpehjis eewainot ari weenu gorodowoju. — „Wihrs eedſehrees, apguläs," — turpinaja ſawu grehku ſuhdſeſchanu Marjana. — Tobrihd atnahza Adams. Winſch peedahwajàs tai iſglahbt winu no ſchi ſen no winas neeeredſetà zilweka un pee tam wehl atgahdinaja, zik daudſ tas winai 6 gadus garajâ laulibas dſihwê nodarijis launa, ka tas winu ſitis. Marjana bija ar meeru un laundaris eekrahwa gukoſcham pa galwu ar zirwi. Wihrs atmodàs un eewaidejàs . . . Jauns ſpehreens winu apkluſinaja. Pehz tam wini abi kopâ ſadalijuſchi lihki gabalos. „Atwedat man manu ſehnu, — waimanaja Marjana, — es beſ wina ſaudeſchu prahtu!" — „Kapehz juhs ſagreeſat lihki gabalos?" — „Lai buhtu iſdewigaki, weeglaki; Wilijas upê gribejàm eemeſt," atbildeja Marjana. Marjana ir 28 gadus weza. Wina atſtahj ne wiſai normalas ſeeweetes eeſpaidu.

Wilnas inſcheneeris Wileiſchis eeſneedſis peenahzigâ weetâ luhgumu, lai atkauj Wilnâ iſdot leiſchu waloda deenas awiſi. Leiſcheem, kà ſinams, neſen tika atkauts leiſchu waloda un ar latinu burteem drukat grahmatas.

No Iſborſkas ſtazijas ſino par ſchahdu ſawadu wiſtas pawadoni. Beſbiletu paſaſcheeru wiſinaſchanàs paſaſcheeru brauzeenos un neatkauta pretſchu brauzeenu leetoſchana ſchim noluhkam lihdſ ar jauno dſelſzeła noteikumu eeweſchanu, pehz kureem tiklab ſchahdi brauzeji kà ari pee tam par wainigeem peenahktee konduktori ſauzami pee kriminalatbildibas, pehdejâ laikâ pehz wairakem peenahkteem noſodiſchanas gadijumeem — bija maſleet maſinajuſês. Tatſchu naw likuma beſ „lihkuma". Aiſween rodas iſweizigi „malatſchi„, kas prot atraſt „ahki", kahdejadi nolikumu apeet. Neſen atpakal P. ſtazijâ uſ Rigas-Pleſkawas dſelſzeła, notizis ſchahds kurioſs gadijums. Kahds N. nokaweja paſaſcheeru brauzeenu un gribeja pa wari nokluht Pleſkawâ ar pretſchu brauzeenu, lai nenokawetu ſteidſamas dariſchanas. Bet biletes uſ pretſchu brauzeenu winam nedewa un konduktori beſ biletes ar' nenehmàs to weſt. N. neſaudeja duhſchu. Winſch ſteigſchus uſ brihtinu no ſtazijas aiſgahja. Atpakal atgreeſchoees tam lihdſ bija wiſta. To winſch nodewa ſtazijâ agentam dehl noſuhtiſchanas uſ Pleſkawu. Wiſta tika noſwehrta un faſtahditi wajadſigee dokumenti. Bet tà ka dſihwa radiba beſ pawadona noſuhtiſchanai newar tikt peenemta, tad N. tika eerakſtits dokumentos kà ſawas wiſtas pawadonis. Winſch ſamakſaja 11 kapeikas wiſtas weſchanas naudas, 31 kap. pawadona naudas, 2 kap. par „nakladnaju" un 10 kap. ſtempelnodokla, pawiſam 54 kap. un ſanehma ſawàs rokàs dublikatu. Wiſta teek eelikta ſewiſchkâ pee brauzeena peekehdetâ wagonâ un turpat eeſehſtas ari N., bet ne wairs, kà beſbiletes paſaſcheers, bet kà no wina ſuhtitas dſihwas radibas pawadonis, tahdejadi wehl eetaupijis ſew 9 kapeikas, tà ka 3. klaſes bilete lihdſ Pleſkawai makſaja 63 kap. Mehrkis, kà redſeet, tika ſaſneegts un wiſas formalitates eewehrotas. Pleſkawâ nobrauzis N. tomehr neeegahdajàs nodot pretſchu ſtazijâ „nakladnajas" dublikatu, lai ſanemtu ſawu wiſtu, bet gluſchi weenkahrſchi pehz brauzeena apſtahſchanàs iſkahpa no wagona ar wiſu wiſtu, panehma to paduſê un aiſgahja ar wiſu dublikatu. Kad ſahka pahrraudſit dokumentus un wagonus, iſrahdijàs, ka nedſ dſihwà radijuma, nedſ ta pawadona weenai kwitanzei naw. Noſuhtija pehz ſchandarma un faſtahdija protokolu par wiſtas nolaupiſchanu iſ wagona. Iſmeklejot, ſaprotams, iſrahdijàs, ka wiſtu bija aiſneſis pats tàs pawadonis, neuſrahdidams dublikata un ne parakſtijees par ſuhtijuma ſanemſchanu. „Birſch. Wed." redakzija, kura ſcho gadijumu atſtahſta, no ſawas puſes pee ſinojuma peebilſt, ka gadus 15—20 atpakal ſcho lihdſekli nobraukt ar pretſchu brauzeenu eſot uſkehris un iſwedis kahds Charkowas ſwehrinats adwokats un tà ka tas tizi tahku jo tahli iſpauſts, tad ari tas atradis ne weenreiſ ween jau pakaldaritajus.

Polonas muiſchâ (Wolinijas gub.) par weterinarahrſtu eezelts Peters Slaidinſch.

No Warſchawas. Apkalpotaju pahrleekums. Karſch jau koti leelâ mehrâ ſajuhtams ſchejeenes ſtrahdneeku laudim: Raſchoſchana un lihdſ ar to darbs maſinajees un tuhkſtoſcheem lauſchu atrodotees wahrda pilnâ noſihmê uſ klajas eelas. Kà oſtziosais „Warſch. Dnew." rakſta, tad Warſchawâ wehl nekad neeſot nowehrots tik leels ſkaits weetu un darba mekletaju wihreeſchu un ſewiſchki ſeeweeſchu apkalpotaju, kà tagadejâ laikâ. Kandidateenes eerodotees weetu mekletaju kantoros weſeleem ſimteem. Schi parahdiba iſſkaidrojama zaur to, ka daudſ fabrikas eſot atlaiduſchas leelu ſkaitu ſtrahdneetſchu, kuras nu meklejot apkalpotaju weetas. Schi milſu konkurenze algas noſpeeduſe tik leelâ mehrâ, ka daudſas weetu mekletajas eſot ar meeru peenemt weetas par wisneezigakàm algam, lai tikai dabuhtu dſihwokli un uſturu. — Warſchawas eedſihwotajeem no peenahzigas puſes noleegis turet paſta baloſchus. Pawehles neiſpilditaji tiks ſoditi ar areſtu lihdſ 4 mehneſcheem waj naudas ſodu lihdſ 500 rubleem.

Lodſâ, kà „Lodſer Zeitung" ſino, neſen labakâ pilſehtas datâ ahrſta Marguliesa dſihwokli nogalinati trihs zilweki. Awiſe to ſinodama ſaka, ka paleekot jau tihri ſchauſchaligi, zilweks neeſot wehl weenas ſchauſchaligas wehſts peemirſis, kad jau atkal teekot ſinots par jauneem uſbrukumeem, aplaupiſchanam, ſlepkawibam, kuras Lodſâ pehdejâ laikâ eſot uſ deenas kahrtibas, ſchahdu breeſmu leetu Lodſâ droſchi ween nenotikſchot maſak kà leelajàs paſaules pilſehtâs Londonâ, Nujorkâ, Pariſê un zitâs. Neweens jau tihri wairs neeſot droſchs, ka riht tas wehl buhſchot ſtarp dſihwajeem jeb ka tas riht wehl wismaſ ſawu mantu wareſchot ſaukt par ſawu.

No Wladimiras. 17. julijâ uſ Raſanas-Wladimiras ſchaurfleeſchu dſelſzeła ſtarp Ulibiſchewas un Golowinas ſtazijam, 14. werſtê no Wladimiras, pretſchu brauzeena lokomotiwe peepeſchi iſlekuſe no ſleedem, eerakuſês dſiti ſemê un aiſrahwuſe wiſus wagonus lihdſ. Zehlonis neſinams. Notikuſe breeſmiga kataſtrofa: brauzeena maſchiniſts Slawikowſkis noſiſts uſ weetas, wina palihgs Iſajews wahrigi eewainots un brauzeena ſmehretajam Chriſtinowam pahrlauſta labà kahja. No Wladimiras ſtazijas kataſtrofas weetâ tuhlit eeradees palihga brauzeens ar ſtrahdneekeem un atbraukuſchi dſelſzeła un augſtaki teeſas eerehdni, kas wiſu ſtingri iſmeklejot.

No Kaſanas. Par Kaſanas Deewmahtes nolaupitaju Tſchaikinu awiſe „Wolgar" ſino ſchahdi: Eeſahkumâ Tſchaikins apgalwoja, ka ſwehtbildi ſadedſinajis, wehlak turpreti ſazijis: „Mani tak tà ka tà noſodis, waj nu es parahdu ſwehtbildi waj ne. Palaideet mani wakâ, tad es ſwehtbildi parahdiſchu, kur wina atrodas". Preekſch Kaſanas Deewmahtes, Kriſtus un Brihnumdaritaja Nikolaja ſwehtbilſchu nolaupiſchanas Tſchaikins wedis ihſtu blandona dſihwi: apmeklejis kludus, ſpehlejis uſ augſtàm ſumam kartis — wahrdu ſakot, dſihwojis kà miljonſchtſchiks. Winu iſkratot, kahdâ iſdobotâ galda kahjâ uſgahja laſtiti ar daudſ briljanteem, kuru wehrtiba daudſ leelaka par teem, kas Deewmahtes ſwehtbildes rahmi. Pee Tſchaikina atraſtas iſchetras wiltotas paſes. Sarunajotees winſch uſdeweeš par bagatu muiſchneeku iſ Deenwidus-Kreewijas, bet pee tam nekaunejees apſagt ſawu paſinu kabatas, par ko bij ari noſehdejis ſeſchi mehneſchi zeetumâ. Winſch ari ſtahſtijis, ka Româ apſadſis ari Sw. Petera baſnizu.

No Poltawas. Japana ſlihzinaſchana. Krementſchugas ſtazijas tuwumâ ſtrahdaja pulzinſch Poltawas areſtantu pahrmahzibas nodalas. Areſtants Rudenko pee tam iſbehga un dewàs uſ Potokas ſtazijas puſi. Kahdâ ſahdſchâ ſehni bija eeraudſijuſchi ſweſchu zilweku ſawadâ koſtimâ un ſahka kleegt, ka nu eſot rokâ japanis. Tuhliņ uſ weetas apdrunojàs waj wiſi ſahdſchas eedſihwotaji un dſinàs japaneetim pakal. Tas, eeraudſijis pakaldſinejos metàs no zela uſ lauka un paſlehpàs ſahlê. Beeſajâ ſahlê „japani" newareja tik drihſ atraſt, tadehl ſahdſcheneeki uſlaida uſ wina pehdam ſunus. Tas lihdſeja. Ar ſuneem to drihſ atrada. Tagad bija jaapſpreeſch, kà labaki tikt ar winu galâ: noſiſt waj noſlihzinat. Slihzinaſchanai bija wairak peekriteju, tapehz ſteepa „japani" uſ upi un bahſa to ſem uhdens, neſkatotees, ka nelaimigais areſtants pee ſemes ar peeri ſiſdams un kruſtus meſdams nehmàs apgalwot, ka winſch godigs pareiſtizigais. Paſchâ pehdejâ brihdî peeſteidſàs pagaſta wezakais, kurſch tad ari „japani" areſteja. (Now. Wr.)

No Samaras. Starp Samaras ſtepes kirgiſeem, kà „Ruſſk. Slowo" ſino, iſplatijuſês pahrleeziba, ka admirals Makarows eſot wehl dſihws. Weetejais „politikis" Achmets, ſarunâ ar awiſes koreſpondentu par pehdejeem juhras notikumeem, iſteizees ſchahdejadi: „Ja, draugs, tas ir labi, — noſlehpumaini ſtahſta winſch — tikliHdſ kà Makarows atkal pazelſees no juhras dibina, tad winſch wehl wiſu winu floti ſakaus." — „Ko tu plahpà, Achmet, kà tad Makarows uſzelſees no juhras dibina?" — „Makarows ir dſihws," jo noſlehpumainaki winſch teiz, „winſch tikai ar kugi nolaidees juhras dibinâ. Winſch dſihwo tur, bet tikliHdſ ka nahks laiks, winſch atkal parahdiſees." — „Nu, kapehz tad winſch dibinâ laidàs?" jautajis tahlak „ſinkahrigais" koreſpondents. — „Tà wajadſeja," ſkan pahrleezinoſcha atbilde „winſch pats to ſina kapehz." — „Kas tew to teiza?" — „Pee nums bija ſlotes ſaldats, tas ſtahſtija. Laſija dahwanas komandas pahrtikai." — Redſams, ka kreewu tautâ dſihwo neween Skobelews, bet ari Makarows. (Now. Wr.)

No Roſtowas pee Donas. Roſtowas aprinkà Samaras ſahdſchâ bagata ratneeka Alekſchina dſimtas behrnu iſtabâ nakti nejauſchi pahrplihſa lampa. Iſtabai aiſdegotees tanî atradàs Alekſchina trihs behrni: diwi ſehni 9 un 11 gadus wezi un 12 gadus weza meitene. Tee leeſmâs un duhmos noſlahpa.

— No Roſtowas pee Donas ſino par kahdu nelaimes gadijumu, kas leezina, ka breeſmam, kuras war zeltees no zeluloïda iſgatawojumeem ir padotas neween ſeeweetes, bet ari wihreeſchi, un pehdejee pat wehl wairak. Waſaras zepuru ſchirmi, kuri pagatawoti no zeluloïda pee aiſpihpoſchanas war weegli aiſdegtees. Kahds jauns zilweks gribejis aiſpihpot wehja laikâ papiroſu un noleezees tuwu pee degoſchas ſpitſchkas. Galwâ winam bijuſe zepure ar zeluloïda ſchirmi. Nemanot to aiſſkahris uguns un azumirkli nabagam wiſs ſchirmis un wiſa galwa bijuſe weenâ uguni. Pahrſteigumâ jaunais zilweks neapkehras zepuri tuhlin noraut un tahdâ kahrtâ dabujis breeſmigas apdeguma bruhzes.

No Rigas.

Rigas pilſehtas dome, Wina Majeſtatei Keiſaram nolikdama pee Trona pakahpem uſtizami padewigu juhſu apleezinajumu un wehledamàs pehz eeſpehjas ari ar ſawu ſeedojumu atweeglinat ſlimo un eewainoto kareiwju likteni, nolehmuſe ſeedot 100,000 rubluſ, ar ko Kemeros eerihkot un uſturet waſaras ſanatoriju ar 50 gultam, oſizeereem un apakſchkareiwjeem, kuri zeetuſchi tagadejâ karâ. Dome luhguſe, lai ſcho ſanatoriju atkauj ſaukt Wina Majeſtates Keiſara wahrdâ. Wina Majeſtate Keiſars uſ eekſchleetu miniſtra beedra ſenatora Durnowo wiſpadewigako ſinojumu, ſchagada 28. julijâ Wiſaugſtaki pawehlejis pateiktees Rigas pilſehtas domei un atwehlejis ſanatoriju ſaukt par „Keiſara Nikolaja II. ſanatoriju".

Widſemes gubernators generalleitenants M. A. Paſchkows 30. julijâ aiſbrauza uſ 28 deenam atwaſinajumâ un uſdewa Widſemes gubernas pahrwaldiſchanu pa ſawu prombuhſchanas laiku Widſemes wizegubernatoram, ihſtenam walſtspadomneekam kambarkungam P. P. Nekludowam.

Baltijas mahkſleneeki, kuru ſtarpâ pirmo weetu eenem latweeſchi, ſchowaſar Majorov, Jomenas eelâ Nr. 3 iſſtahdija daku no ſawàm gleſnam, lai ar tàm eepaſihſtinatu ari juhrmalas publiku. Iſſtahditàs gleſnas bija nodomats wehlak ſchogad iſſtahdit wehl ari zitâs muhſu dſimtenes weetâs, bet tagad, kà teek ſinot, mahkſleneeki aiſ daſchadeem eemeſleem ſchogad gleſnu iſſtahdes zitur uſ laukeem wairs neſarihkoſchot. Zereſim tomehr, ka muhſu mahkſleneeki nebuhs galigi atmetuſchi ſimpatiſko nodomu, ſarihkot gleſnu iſſtahdes uſ laukeem.

Kreewijas Sarkanà Kruſta beedribas Widſemes weetejà walde paſino wiſpahribai, ka dahwanu peenemſchana naudâ un mantâs atwehrta Rigâ: pee Wina Augſtàs Eminenzes Rigas un Jelgawas arkibiſkapa (archiereja namâ); waldes telpâs (pili, dſ. 13) no pulkſten 9—3 pehz puſdeenas, iſnemot ſwehtdeenas un ſwehtku deenas; ſchehſirdigo mahſu patwehrſmê (Skolas un Getrudes eelu ſtuhri Nr. 5); Rigas pilſehtas waldê, poliziſas waldê un eezirknu priſtawu kanzelejàs. Uſ laukeem pee aprinku preekſchneekeem un winu palihgeem, kà ari pee ſemneeku leetu komiſareem.

Rigas kreewu teatris. Scha gada 1. auguſtâ Sw. Peterburgas Keiſariſko teatru akteeris M. W. Daſkijs ar ſawu trupu uſweda ſweedru rakſtneeka A. Strindberga behdu lugu „Tehws". Lugâ teek attehlota ſeeweete, kura nowed ſawu wihru zaur ſawu „patſtahwibu" lihdſ kapam . . . Luga ir daſchâ ſinâ meiſtera darbs. Winâ naw neweenas dſihwas dekoraziJas un winas uſweſchanas teeſibas dotas weenigi Daſkijam. Lugu noſpehleja beſ ſufleera. Daſkijs tehloja „tehwa" lomu, lomu, kurâ attehlojàs wiſa dramas ideja. Un ja ween kahdam mahkſlineekam ir eeſpehjams aiſraut ſew lihdſ publikas uſmanibu un lihdſ ſirds dibinam ſawilnot winas juhtas, — tad tas Daſkijam ir eeſpehjams. Sahlê waldija kapa kluſums. Katris pahrdſihwoja tragediju. Kad nolaida aiſkaru, tikai tad atmodàs publika. Atſkaneja aplauſi, „urrah" ſauzeeni, Daſkija wahrds. Ja, ihſts mahkſleneeks ir ikdeenſchko garu waldeneeks. X—.

Uſ Rigu atſuhtits kahds pulzinſch kaſaku.

Widſemes gubernators adminiſtratiwâ kahrtâ 14. julijâ noſodijis Filimonu Baranowu par neatkautu eerotſchu nehſaſchanu ar 7 deenam areſta.

Widſemes gubernators adminiſtratiwâ kahrtâ 15. julijâ noſodijis Morizu Rudſiti par neatkautu eerotſchu nehſaſchanu ar 7 deenam areſta.

Widſemes gubernators adminiſtratiwâ kahrtâ noſodijis Jahni Leepu par eerotſchu nehſaſchanu ar 7 deenam areſta.

Widſemes gubernators adminiſtratiwâ kahrtâ 15. julijâ noſodijis Wahzijas pawalſtneeku Hermani Harriſchu par neatkautu eerotſchu nehſaſchanu ar 25 rbl. naudas ſoda.

Widſemes gubernators adminiſtratiwâ kahrtâ 14. julijâ noſodijis Timoſeju Makowſki par neatkautu eerotſchu nehſaſchanu ar 7 deenam areſta.

Widſemes gubernators adminiſtratiwâ kahrtâ 16. julijâ noſodijis Nikolaju Wairenaku par neatkautu eerotſchu nehſaſchanu ar 10 rbl. naudas ſoda.

Widſemes gubernators atkahwis Dr. med. Ottonam Klemm Rigâ, leelâ Smilſchu eelâ Nr. 6, atwehrt kimiſku laboratoriju.

Mandſchurijas un Korejas kara lauku ſpezialkarte M. Silina faſtahdita, ſihmeta un iſdota — pehz frantſchu, kreewu un wahzu klajâ nahkoſcheem generalſchtabu iſdewumeem, ar Kwatungas puſſalu blakus ſihmejumâ. Mehraukla galwenai kartei 25, blakus kartei 4⅔ werſtes zollâ. Schi neſen klajâ nahkuſê karte koti pahrſtatami apnem tagadejos kara darbibas apwidus, tà ka ta leelâ mehrâ palihdſ ſekot ari pat ſihkakàm ſinam no kara laukeem. Ar ſewiſchku ruhpibu un glihti iſſtrahdati kalni, kalnaji un eelejas, lihdſ ar aiſrahdijumu krahſâs par daudſajàm aiſam un kalnu pahrejamàm weetam, kuràm ſchai karâ leela noſihme. Zeli (leeli un maſi), zik tee mehroti, waj wirſeenâ apſinati, kartê atrodami wiſi, protams ari dſelſzeli, kas jau darbâ waj wehl tikai taiſami, (kà Korejas Seulas-Widſchu dſelſzeli). Beſ tam kartê atronamas wiſas pilſehtas un leels daudſums ſahdſchu (Kwantungas puſſalâ, kur noriſinajas kara notikumi gar Port-Arturu, domajams, gan ari wiſas). Schis kara kartes iſdewums, originalâ faſtahdijumâ, pee tam latweeſchu waloda, war zeenigi ſtahtees blakus iſdewumeem zitâs walodâs. Karte nodota laſitaju wajadſibam paſneedſami ſchi laikraſta ekſpedizijâ. To laſitaji wiſpahrigi atſihſt par glihtu darbu. X.

Fabrika nodeguſe. Otrdeen, 27. julija wakarà pulkſten puſzei aſtonos Rumpmuiſchas eelâ iſzehlàs ugunsgrehks, kas ahtri iſplatijàs tahlak. Kad atbrauza ugunsdſehſeji, tad ſenak brahteem Kleineem, tagad kahdai akziju

sabeedribai peederigà milsigà maschinu fabrika bija leesmâs. Dsehschanu apgruhtinaja uhdens truhkums. No ugunsgrehka nodsehschanas newareja wairs buht ne runas, atlika tik raudsit aiskawet wina tahlak isplatischanos uf zitàm fabrikas ehkam, kà leetawu, maschinu un katlu ehku un noliktawu, ko panahkt ari pa labai dakai isdewàs. Ap pulksten 11 jau bija nowehrstas baschas, ka uguns wehl waretu pahreet uf zitàm ehkam. Fabrika bijuse apdroschinata wairakàs uguns apdroschinaschanas beedribâs, kà „Jakorâ", „Nadeschdâ" un „Maskawas uguns apdr. beedribâ". — Saudejums sneedsotees wismaf uf 600,000 rbl.

Nelaimes atgadijums. 28. julijâ wesumu suhrmana kutscheers Jekabs Kalninsch uf Akmenu eelas pee nama Nr. 21 pakrita sem sawa saiknotà firga un tika tà eewainots, ka bes samanas bija janoweds pilsehtas slimnizâ.

Karsch.

Uf saussemes, isnemot asinainàs zihnas pee Port-Arturas, nekahdu leelaku isschkiroschu kauju naw bijis. Ahrsemju awises gan wehstija, ka japaneem Laojanas tuwumâ is dewees eenemt kahdu swarigu kreewu posiziju, bet schi sina naw oficiali apstiprinata. Noteek, war teikt, tikai sagatawoschanàs uf leelu, war buht, isschkiroschu kauju. Wisas sihmes to leekas rahdam, lai gan daschas ahrsemju awises, to starpà pat tahdas, kà „Münchener Allgemeine Zeitung" un „Kreuzzeitung", kuras to waldibam stahw tuwu, sino, ka waretot buht, ka generaladjutants Kuropatkins atkahpjotees wehl werstes 80 uf seemeleem no Mukdenas, lai tur tad nogaiditu, kamehr peenahk tik leeli pastiprinajumi, ka war japanus weikt ar pahrspehku. Bet schis sinas neleekas buht dibinatas, jo Kuropatkins kahdâ no sawàm telegramam no-

teikti issazijàs, ka tas galwenâ posizijâ zer uswaret. Laojana ari par daudf swariga weeta, lai to tik weegli atstahtu. Laojanâ esot milsigi krahjumi prowijanta un munizijas. Winus aiswest drihsumâ naw eespehjams, atstaht japaneem ari newar un isnihzinat ari newar buht patihkami. Pee Laojanas tà tad sagaidama drihsumâ breesmiga kauja. War buht, ka ta sahkuses jeb pat jau norisinajuses, kad schis rindinas teek rakstitas. Ka kauja buhs breesmiga — par to neweens neschaubas. Abi pretineeki, kà kreewi tà japani jau peerahdijuschi, ka teem duhschas netruhst. Borodina, Poltawa, Balkani, Alpi, Waterlo, Sewastopole, Plewna leezina par muhsu saldatu waronibu. Bet ari japani war atsaukteesus kaujam, kur tee sawu duhschu asinim apleezinajuschi. Pee Kintschou, tà issakas kreewu awise „Nowosti" kahdâ rakstâ, neweenas zitas tautas saldati nebuhtu muhs isspeeduschi is muhsu posizijam kà ween japanu. Bet ari japani esot redsejuschi, kà aisstahwotees kreewu saldats.

Pee Laojanas tà tad drihs sagaidama breesmiga kauja.

Zihnas pee Port-Arturas.

a) Kaujas uf saussemes.

Ap Port-Arturu breesmigas zihnas. Uf saussemes un uf juhras. Par asinainajàm zihnam 13., 14. un 15. julijâ jau ihsumâ sinots. Wisasinainakà zihna pee Port-Arturas, ja wisâ lihdschinejâ kara gaitâ bijuse 22. julijâ, kad japani atkal sturmejuschi Port-Arturu. Saudejumi, ihpaschi japanu puse bijuschi milsigi. Sinots atkal teek par kahdeem 10,000 krituscheem japaneem, kas nu gan leekas pahrspihleti, bet, ka saudejumi leeli, tur newar buht schaubu eewehrojot japanu dedsibu un nebehdaschanu par sawu dsihwibu, ja tik tee pahrleezinati, ka tas nahk par labu winu tehwijai.

Par zihnam, kas notikuschas uf zeetsemes pee Port-Arturas muhsu waldibas oficialais laikraksts „Nowij Kraj", kursch isnahk Port-Arturâ, raksta schà: 12. julijâ pehz pusdeenas japanu artilerija eesahka apschaudit zeetokshi. Japani bet netrahpija lahgi. Nakti uf 13. juliju muhsu kara spehks ar eerotscheem rokàs guleja apzeetinajumu grahwjos sagaidams japanu usbrukumu. Muhsu kara spehks atradàs 23 werstes garâ posizijâ, kura ar lihkumu steepàs ap zeetokshi. Pulksten 6 otrâ rihtâ, 13. julijâ, kad migla isklihda, japanu leelgabali atkal sahka apschaudit muhsu apzeetinajumus un schahwa lihdf pascham wakaram. Winu schahweeni 13. julijâ ari bija labaki mehrketi, nekà deenu eepreeksch, japani, kà saka, bija brangi „eeschahwuschees". Wisschausmigà japanu uguns bija wehrsta uf knasa Tscheodses un Skridlowa baterijam, kur bija usstahditi muhsu smagee leelgabali. Weselas japanu granatu strahwas gahsàs uf walneem, waj ari strehja teem pahri. Nahkoschâ deenâ, 14. julijâ, gaismai austot, eesahkàs nikna zihna, kura turpinajàs 2 deenas, saulei karsti dedsinot. Muhsu labajam spahrnam nahzàs sem generalmajora Konradtschenko wadibas isturet breesmigu bombardeschanu, uf kuru muhsu baterijas spehzigi atbildeja. Pee tam galwenais japanu mehrkis bija atkal muhsu smago leelgabalu baterijas, kuras teem ari isdewàs aplusinat. Muhsu infanterija guleja noslehpusès aif walneem un noskatijàs schaî leelskajâ artilerijas diwkaujâ. Plinschu salwes ap pulksten 9 no japanu puses leezinaja, ka nu sagaidams usbruzeens — sturmeschana. Japanu leelgabalu uguns kluwa drusku lehnaka, bet muhsejà jo stipraka, un ari muhsu strehlneeki sahka nu dot salwi pehz salwes. Weselu stundu japani gahja droschsirdigi ugunî uf preekschu. Bet tad wini palika stahwot. Atskaneja muhsejo gawiles un urrah sauzeeni, bet tuhlin generalis Stesels pasinoja, ka wisa schi japanu sturmeschana labajâ spahrnâ bijuse tik wiltus usbruzeens, lai nowehrstu usmanibu no kreisà spahrna, kur sagatawots ihstais usbrukums uf Wilku kalnu. Ap pulkst. 12 japani mitejàs schaut, un ar tahlskatu palihdsibu wareja redset, ka tee nosehdàs turet pusdeenu. Pehz tam eesahkàs usbruzeens Wilku kalnam.

Kreewi aisstahwejàs pret japanu usbrukumeem kà lauwas. No Wilka kalna klints gabali mesti wirsû japaneem, kuri tihri kà masi welneni arween wairak un wairak, augstak un augstak rahpuschees Wilka kalnâ augschâ. Kahdas peezas japanu diwistjas brukuschas kreeweem wirsû, kuri pret pahrspehku beidsot atkahpuschees. Japani ar milsigeem saudejumeem eekarojuschi Wilka kalnu, kursch, kà tas redsams is kahdas generala Steseka telegramas, 8 werstes atstatu no Port-Arturas. Uf Wilka kalnu nu japani uswilkuschi ari leelos aplenkschanas leelgabalus, ar kureem apschaudijuschi zeetokshi, ihpaschi ostâ atrodoschos kreewu kara kugus, jo no Wilka kalna ar leelgabaleem labi warot „pahrwaldit" kahdu daku no Port-Arturas ostas.

Pehz Wilka kalna eenemschanas kahdas deenas bija tà kà meers. Japani, azim redsot, bija puhlejuschees ar sawu leelo leelgabalu uswilkschanu Wilka kalnâ. Kreewi, sinams, netureja rokas klehpî. Kà telegramas sinoja, tad kreewu artilerija pastahwigi apgruhtinajuse japanus, bet japani, nesskatotees ne uf kahdeem saudejumeem, arween wairak tuwojuschees Port-Arturai. Atsisti atpakal tee atkal no jauna dewuschees kreeweem wirsû.

Bet pehz 13., 14. un 15. julija leelajàm zihnam ihsta kauja, waretu teikt, atkal tik sahkuses 22. julijâ, kad japani ar wiseem saweem spehkeem — wiseem saldateem un leelgabaleem — usbrukuschi kreewu posizijam. Bijuse breesmiga kauja, ihsta apsslakteschanàs. Pehz daschàm sinam leelakà un asinainakà kauja wisâ lihdsschinejâ kara gaitâ. — Japanu spehkus pee Port-Arturas generalis Stesels kahdâ telegramâ usdod pahri par 70,000 wihru un saka, ka japanu leelgabalu skaits esot eewehrojams. Pehz daschàm sinam to esot kahdi 600 gabalu.

Port-Arturas apschaudischana — ar maseem pahrtraukumeem — nu nemitejuses ne deenu ne nakti. No Wilka kalna japani sawu leelo leelgabalu bumbas wiswairak laiduschi wirsû kreewu kara kugeem ostâ, kur nu teem patwehrums slikts. — Muhsu zeen. lasitaji atzeresees, ka japani wairakkahrt mehginaja ar „brandereem" aissprostot kreewu kara kugeem iseju is ostas. Winu mehrkis, azim redsot, bija lihds ar Port-Arturu dabuht waj nu sawàs rokàs, jeb waj ari, ja tà newar, isnihzinat wisu kreewu Port-Arturas eskadru. Branderus Port-Arturas ostas eeejâ gremdejot netika taupiti nekahdi lihdsekli. Wiseem leelajeem upureem par spihti japani tomehr nepanahza sawu mehrki. Ar leelàm puhlem teem bija tikai pa dakai isdewees aissprostot iseju is Port-Arturas. Kreewu neapnihkstoscheem puhlineem laimigi isdewàs isnihzinat schkehrschlus, kas bija zeltâ, is ostas.

Kreewu kara kugu saweenoschanàs Tahlajos Austrumos no leela swara. Kreeweem rodas labas domas islaustees is ostas un issistees zauri zaur japanu kugu rindam. 28. julija rihtâ teek isnihzinatas minas, kas opdraud isbraukschanu un pehz tam kreewu kara kugi kauschu gawilem atskanot atstahj Port-Arturas ostu un dodas klajâ juhrâ.

b) Kauja uf juhras.

Par muhsu Port-Arturas eskadras doschanos juhrâ un tai sekojoscho juhras kauju kontradmirals Matusewitschs telegrafê Wina Majestatei Keisaram schà: 28. julijâ gaismai austot muhsu eskadra sahka sagatawotees uf braukschanu juhrâ un pulkst. 9 no rihta atstahja Port-Arturu. Juhrâ isbrauksschà eskadra sastahweja no 6 brunu kugeem, kreisereem „Askoldas", „Dianas", „Palladas", „Nowika" un 8 minu lizejeem. — Japani sakopoja pret mums sawus spehkus: pirmajà nodalà brunu kugus „Asahi", „Mikasa", „Fudsbi", „Jashima", „Shikishima" un kreiserus — „Nissina", „Kasuga"; otrâ nodalà — kreiserus: „Jakuma", „Kassagi", „Tschitosa", „Takasago"; treschà nodalà — kreiserus „Akitsushima", „Jasumi", „Matsushima", „Itsukushima", „Hashidate", brunu kugi „Tsin-Jenu" un ap 30 torpedu laiwu.

Muhsu eskadra manewreja tà, ka lai waretu islaustees eenaidneeka kugu linijai zauri. Japanu torpedu laiwas nu muhsu eskadrai zeltâ kaisija pelnoschas minas, zaur to mums gauschi apgruhtinaja manewreschanu. Pulksten 1 pehz pusdeenas muhsu eskadrai pehz 40 minuschu ilgas kaujas isdewàs islaustees un dotees uf Schantungas pusi. Eenaidneeks dsinàs ar wiseem saweem spehkeem muhsu eskadrai pakal un pamasam tai tuwodamees to panahza. Pulkst. 5 kauja eesahkàs par jaunu un ar lihdsigeem panahkumeem ilga daschas stundas. Pa kaujas laiku tapa nokauts eskadras preekschneeks un brunu kuga „Zesarewitsch" komandants tà eewainots, ka palika bes samanas. Gandrihs tai pasaiâ laikâ tapa ari sabojatas „Zesarewitscha" maschina un stuhre, kadehl uf 40 minutem peetureja un ziti kugi bija peespeesti manewret ap winu. Eskadras tahlaku wadibu usnehmàs knass Uchtomskis un „Zesarewitscha" komandu ta pirmais ofizeeris. Eestahjàs krehsla. „Zesarewitschs" nespehdams sekot ziteem kugeem, palika teem pakal, tà ka newareja tos wairs saredset un raudsija weens pats patstahwigi nokluht uf Wladiwostoku. Nakti „Zesarewitscham" usbruka nainu laiwas. Rihta agrumâ tas bija Schantungâ. Komandants kugu wadibu usnehmàs ap pusnakti. Apskatijis brunu kuga sabojajumu, komandants atrada tos par kahdeem, ka „Zesarewitschs" lihds Wladiwostokai aisbraukt newar. Brunu kuga waditajam tapehz atlahwa eebraukt Kiotschao ostâ, lai kugi islabotu. Pa kaujas laiku tika nokauti: admirals Withefts, karodsneeks leitnants Asarews, mitschmanis Ellis un leitnants Dragitschewitschs; weegli eewainoti es un 8 ofizeeri, leitnanti Ketlinskis, Kedrows, Kuschinikows, brunu kuga komandants Iwanows, leitnanti Schimows, Heinikows, Pilkins, Leontjews. Krituscho un eewainoto apakschkareiwju skaits naw wehl pilnigi issinats. Pulksten 9 wakarâ eebrauzam Kiotschao ostâ, kur atradam kreiseri „Nowik" un torpedu laiwu „Beschumnij".

Par scho paschu juhras kauju japanu suhtnis Londonâ wehsta:

„Kreewu eskadrai, pehz tam, kad ta Port-Arturu bija atstahjuse, muhsu flote usbruka deenwidos no Jentajas. Kreewu eskadra isklihda. „Askolds", „Nowiks" un wehl kahds kreiseris, kà ari kahds torpedu laiwu postitajs melleja glahbinu Schantungâ, kahds otris torpedu laiwu postitajs aisbrauza uf Tschifu. Peezi kreewu brunu kugi un weens kreiseris (pehz wisàm sihmem „Diana"), lasaretes kugis un wairak torpedu laiwas atgreesàs, kà likàs, atpakal uf Port-Arturu. Muhsu flote, kà rahdas, naw zeetuse nekahdus saudejumus."

Port-Arturas eskadra tà tad islaususès japanu kugu rindam zauri. Juhras kaujas resultats wehl naw pilnigi isskaidrojees. No sewischka swara: 1) zik un kahdeem muhsu Port-Arturas eskadras kugeem isdewees saweenotees ar Wladiwostokas floti; 2) no swara sinat, waj un zik kugu atgreesuschees uf Port-Arturu atpakal un 3) zik un kahdi kugi bijuschi peespeesti eebraukt neitralu walstju ostâs, kurâs teem buhtu jateek atbrunoteem, t. i. tee wairs schai karâ newaretu nemt dalibu, bet ari tahdâ gadijumâ buhtu panahkts, ka kugi wismaf droschibâ un paleek weseli, kas teem Port-Arturâ paleekot raksi nebuhtu eespehjams. Kreewu eskadras islauschanàs is Port-Arturas tà tad katrâ sinâ jausskata par panahkumu. Par zik leelu — tas drihs isskaidrosees.

Runajot par zihnam uf juhras newar atstaht neminetu, ka kreewu leelgabalu laiwa „Reschitelnij" eebraukuse Kinas ostâ Tschifû, kur ta bija tikuse atbrunota. Neskatotees uf to, kahdi japanu kara kugi nakti bija eebraukuschi Tschifu ostâ un usbrukuschi muhsu leelgabalu laiwai „Reschitelnij", pee kam, sinams, starp kreeweem un japaneem iszehlàs zihna. Japani beidsot „Reschitelniju" iswilkuschi is ostas un aisweduschi projam. Schahds japanu solis, kà kreewu un ari ahrsemju awises raksta, esot starptautisku teesibu aisskahrschana un Kinas neitralitates neeewehroschana. Awises baidas, ka zaur schahdu japanu rihzibu warot iszeltees nopeetui politiski sareschgijumi.

No ahrsemem.

Franzija. Waldeks Rusò miris. Franzija saudejuse weenu no saweem wiseewehrojamakeem walstswihreem. Waldeks Rusò sawâ laikâ ari bija tas wihrs, kas nopeetni usfahka zihnu pret katoku muhku ordeneem. Wina preekschlikums tika tautas weetneeku namâ un senatâ peenemts. Pehz Waldeka Rusò labrahtigas atkahpschanàs no ministru presidenta amata tagadejais ministru preekschneeks Kombs tik stingri isweda scho likumu zauri. Kà wehlak israhdijàs, tad pats Waldeks Rusò gan nebija gribejis eet tik tahlu kà Kombs, winsch pats ihsti tik bija gribejis ar kongregazija likumu sawaldit sinamâs robeschâs katoku garidsneezibu, bet Kombs turpreti paschu likumu isweda dsihwê. Waldeks Rusò ari nekautrejàs sawâ ministrijâ par tirdsneezibas ministri usuemt kahdu no galejàs kreisàs wadoneem — Mileranu. Ap sewi tas pulzinaja wisus stingros republikanus.

Waldeku Rusò daudsi usskatija par nahkoscho republikas presidentu.

Austro-Ungarija. Wines laikrakstâ „Fremdenblatt" eeweetota telegrama is Budapeschtas, kurai schahds saturs: Kahdâ no weetejeem laikraksteem pee nepareisà sinojuma par Austro-Ungarijas suhtna grafa Setscheni atgreeschanos uf Romu bija peesihmets, ka Austro-Ungarija zenschotees Tahlos Austrumos seeguht lihdsschinejàs frantschu teesibas — buht par wisu katoltizigo aissardsi, tajâ gadijumâ, ja pahwests schis teesibas atnemtu Franzijai. Bija isteiktas domas, ka suhtnis uf Romu esot steidsees tikai tapehz, lai ahtrak isschkirtu scho jautajumu. Tomehr tas ir pilnigi nepareisi. Grafs Setscheni nemaf naw brauzis uf Romu, bet gan dehl daschu priwatu leetu nokahrtoschanas uf kahdu laiku eegreesees Budapeschtâ. Te winsch apmekleja ungaru ministru presidentu Tisu. Tikai oktobra mehnesî winsch brauks atpakal uf Romu, lai no jauna usnemtos sawas amata darischanas.

Italija. Wines laikrakstâ „Fremdenblatt" nodrukata kahda korespondenze is Romas, kurâ runa par pahwesta Piusa X. un frantschu waldibas strihdeem. Sinotajs atrod, ka Piufs X. gribot spehlet Gregora VII. lomu. Ari sihkumos tagadejais pahwests darot pakal Gregoram VII. Peemehram, Gregors VII. isdewa sewischkus basnizas musikas likumus. Ari Piufs X. schos likumus apstiprinaja, tiklihds eenehma watikana pahrwalditaja weetu. Kà Gregors VII. puhlejàs isnihzinat laizigo walstju eespaidu basnizas leetâs, tà ari Piufs X. nowehroja to apstahkli, ka biskapi ir toti atkarigi no pasauligeem eespaideem, kapehz winsch puhlejàs atzelt no amata tos Franzijas biskapus, kuri ween dsitaki eeintereseti no pasauligas administrazijas. Sinotaji domâ, ka pahwesta Piusa X. mehrkis esot, west zihnu ar wiseem teem, kas isturas naidigi pret katoku basnizas interesem. Un kaut ari buhtu wajadsigi deesin zik leeli upuri, pahwests gribot scho intereschu postitajus isskaust. — Pahwests tik aismirsis, ka starp widus laikeem, kad dsihwoja Gregors VII. un tagadejeem laikeem milsu starpiba.

Serbija. Serbijâ leelisti gatawojas uf karala Petera kroneschanu. Awises wisadi par to spreedeleja waj eeluhgt uf scheem swehtkeem ari zitu walstju waldneekus jeb waj ari neeeluhgt. Serbeem, ihpaschi serbu waldibai, jau gan, newar leegt, waren patiktu, ja uf karala Petera kroneschanu eerastos ari ahrsemju waldneeki, wismaf kahdi. Bet Petera nahkschana uf trona jau luhk notika sawados apstahkios. Wiseem wehl dsihwâ atminâ schaufchaligà afins nakts Belgradê un Petera slepkawu godinaschana, aif kahda eemesla zitu walstju suhtni — pat turku sultana — jutàs speesti atstaht Belgradi un tikai pehz ilgaka laika atgreesàs atpakal, bet daschi, kà peem. angku suhtnis wehl tagad naw atgreesees uf Belgradi atpakal. Ir luhk neomuligi buht pee waldneeka kroneschanas, kursch zaur kuhposchàm waldneeka asinim usgahjis uf trona. Jaschaubas ari tapehz bija, waj jel kahds zitas walsts waldneeks eetu uf karala Petera kroneschanas swehtkeem. Serbi ari laikam paschi jau to nopratuschi. Wismaf sinots teek,

ka kroneschana notikschot wisâ klusibâ un weenkahrschibâ. Labak ari tà teescham ir. Serbija nepahrdsihwo nekahdas kungu deenas, kur naudu war isdot bes rehkina. Serbijai katrs naudas gabals labi jaapgrosa eekam to isdod. Semê schogad nerascha. Daudsos apgabalos zilwekeem un lopeem jazeeschot bads. Lai kurmehr masinatu badu waldiba aisleeguse iswest maisu (kururusu, turku kweeschus), kukurusas miltus un seenu. Awises schahdu waldibas isureschanos atsihst par labu.

Turzija. Turku sultans atkal beidsot atkahwis kreewu Melnàs juhras flotes sawwakigeem kreisereem braukt zaur Dardaneleem, t. i. is Melnàs jubras Widus juhrâ, tikai wineem jabrauz sem tirdsneezibas slagas, kuras weetâ wini ari brauzot wehlak newarot uswilk kara slagu.

Anglu saimneekoschana Egiptê. Pehz nesen noslehgtà ithguma ar Franziju Anglija pateesibâ paleek ihstà Egiptes saimneeze. Egipte ir bagata, augliga seme, kur ar labu apuhdenoschanas eetaischu palihdsibu jau sirmâ senatnê panahza brihnuma raschas. Egiptes kanalisazijas eetaises ar laiku panihta un lihds ar to ari daudz zeeta Egiptes teiksmainà augliba.

Anglija nu, kà redsams, ar retu energiju grib kertees pee Egiptes bagatibu ismantoschanas. Wina it labi sina, ka no neka nekas naw panahkams un tapehz ta wispirms grib pamatigi islabot Egiptes apuhdenoschanas eetaises. Sastahdits kahds leelisks Egiptes apuhdenoschanas projekts, kura isweschana maksaschot 22 milj. mahrzinas (apm. 220 miljoni rubku) selta. Wispirms kerschotees pee Aukanas dambja islaboschanas. Buhweti tikschot ari dzelszeli. Saimneeki angli ir labi — to newar leegt. Wini ar retu isweizibu prot ismantot ikweenas semes dabiskàs bagatibas. Egiptei, azim redsot, sagaidams leels usselschanas laikmets. Buhs labi angleem, bet mantos daudz ari paschi egipteeschi.

Anglu diplomatijas panahkumi Tibetà. Anglija nekautrejas isleetot tagadejos apstahkius sawà labà. Sinadama, ka tai tagad swabadas rokas, Anglija uz Indijas wizekaralà Kersena iniziativi sarihkoja ekspediziju uz Tibetu. Saprotams, ka tibeteeschi anglu ekspedizijai jeb labak sakot, kara gahjeenam pretojas, bet angli tibeteeschu pretestibu drihz ween nomahza ar ahtrschahweju leelgabalu palihdsibu. Tibeteescheem zits nekas neatlika kà noskatitees, ka angli arween wairak tuwojas Tibetas galwas pilsehtai Lasai, kur usturas pats Dalai Lama, kursch ir kahdu 400 milj. budistu garigais wirskungs. Ar leelàm puhlem un retu isweizibu anglu 4000 wihru leelà ekspedizija beidsot sasneedza Lasu Tibeta lihds schim bija waj gluschi noslehgusès pret ahrpasauli. Tagad nu ta buhs peeeetama. Tibeteescheem zits nekas neatliks, kà peenemt anglu prasibas. Pats Dalai Lama gan is Lasas aisbehdsis, bet sawu seegeli tas tomehr tur atstahjis sawam weetneekam, lai waretu ar to tikt apseegelets lihgums. Tibetas jautajums tik swarigs, ka tas katrà sinà apskatams tuwak, ko turpmak ari zeram.

Tirgus sinas.

Rigà, 3 augustà.

Laiks apmetees leetains. Wasaraja isplaukschanai un attahla augschanai leetus pehz ilgaka saufuma gan nahza par labu, bet rudzu nowahkschanai tas stipri kaitê. Weet weetam kur pa Kursemi rudsi jau noplauti, tee mirkst uz lauka un bojajas. Seemaji un ari wasaraja augschanà stipri nowehlojuschees, tà seemas kweeschi, azim redsot, buhs plaujami, labi ja augustà widû. Meeschi un ausas weetam wehl naw pilnigi isplaukuschi. Lini pehdejà laikà sanehmuschees labi. Ja ween labs rudens, tad Baltijà dalu galà tomehr wehl war buht zaurmehrâ-wideja rascha. — Wispahri jau schis gads raschas sinà slikts. No wisâm pasaules malam nahk sinas par neraschu waj pawahju raschu. Eekschkreewijas wairakos apgabalos bijis leels saufums. Plawas isdeguschas, labiba sakaltuse, purwi isschuwuschi tà, ka pat ogas sakaltuschas. Ap Polozku un ari zitos apwidos starkeem — ais puriwu iskalschanas un dihku issuschanas truhkstot baribas un tee ustrihtot zahleem, kas agrak nenotizis. Tà ka nu schogad pasaules labibas rascha naw sewischà, bet pat, war sazit, zaurmehrà paslikta, tad labibas zenam, jadomà, wajadsetu buht labàm.

	Widsemes.	Kursemes.	Leetawas.	Pernawas.
ZK	56—57	52—53	50—51	—
SPK	50—41	46—47	44—45	—
PK	44—45	40—41	38—39	—
PW	38—40	—	—	—
W	35	32—33	32	—
D	26—28	26	24—25	—
DW	20—22	20—22	18—20	—
+R+	—	—	—	57—58
+HD+	—	—	—	52—53
D	—	—	—	47—48
W	—	—	—	38—40
LD	—	—	—	30—32
LDW	—	—	—	25

Labibas zenas Rigà schimbrihscham schahdas:

Rudsi, kreewu, uz 120 mahrzinu pamata makfà: 82—83 kap. pudà; Kursemes rudsi un schahweti 77—80 kap. pudà.

Kweeschi, 130 mahrzinu smagi kweeschi makfà 100—102 kap. pudà. Kursemes kweeschi 125/6 makfà 85—95 kap. pudà.

Meeschi, uz 100 mahrzinu pamata makfà 69—70 kap. pudà; 103—105 mahrz. schahw. meeschos dod — kap. pudà; Kursemes 110 mahrz. 72—73 kap.

Ausas, labàs gaischàs makfà 81—84 kap. pudà; neschahwetas ausas makfà 77—79 kap. pudà; Kursemes ausas makfà 75—80 kap. pudà, kreewu neschahwetas ausas makfà — kap. pudà.

Linsehklas. Stepju sehklas uz 87½ proz. pamata makfà 135—137 kap. Brahka sehklas, schahwetas 126—130 kap. pudà.

Linsehklu ellas rauschi, schejeenes makfà 83—86 kap. pudà; Kreewu linsehklu ellas rauschi makfà 83—85 kap. pudà.

Kanepes makfà — kap. pudà.

Ahboliņsch, birkawà,	makfà		400—500 kap.
Seens	„	„	400—500 „
Salmi,	„	„	280—300 „

Pahrtikas zenas Rigà:

	kap.		kap.
Zukkas gala, mahrz.	17—25	Medus schuhnàs, mahrz.	40—45
Wehrscha gala, mahrz.	14—24	„ tezinats, mahrz.	35—40
Schahweta aitas gala, mahrzinà	9—13	Sihpoli, mahrz.	7—10
Swaiga aitas gala, mahrzinà	14—17	Meeschu putraimi, mahrz.	5—6
Tela gala, mahrz.	14—20	Sirni, mahrz.	5—8
Schahw. schinkis, mahrz.	22—23	Kurs. kweeschu bihdeleti milti, mahrz.	4—5
Schahw. spekis, mahrz.	20—22	Rudzu milti, pudà	85—90
Wistas, gabalà	40—60	Dsehrwenes, mahrz.	5—6
Zahli pahris	70—90	Semenes mahrz.	8—15
Pihles, gab.	50—70	Ehrschkenes	8—10
Sossis, gab.	140—200	Mellenes, m.	7—9
Kartupeli, puhrà	120—140	Kirschi	7—10
		Awenes, mahrz.	10—16
Skabbi kahposti, stopà	8—10	Sehnes, blodinà	15—20
Salds peens, stopà	7—8	Renges, schahw., 100 g.	30—45
Skabbs krehjums, stopà	50—60	Bretlini, schahw., 100 g.	20—35
Beefs peens. mahrz.	5—7	„ sahl., kahlà	6—7
Kupinats peens, mahrz.	5—7	Sweests, mahrz.	25—27
Olas, schokà	95—100	Galda sweests, mahrz.	27—30

Leevasà.

Rudzi uz 120 mahrzinu pamata makfà 80—84 kap. pudà, Kursemes un Leetawas 81—84 kap. pudà.

Kweeschi makfà 130 mahrz. 92—102 kap.

Ausas, baltàs, parastàs 80—87 kap. pudà, labakàs baltàs 82—84 kap. pudà, melnàs 75 kap. pudà. Kursemes 79—82 kap.

Meeschi 100 mahrz. makfà 66—72 kap.

Griki 100 mahrz. — makfà kap.

Sirni makfà — kap. pudà.

Klijas. Rupjàs klijas makfà 65—66 kap. pudà; widejas klijas makfà 61—64 kap. pudà un smalkàs klijas makfà 60 kap. pudà.

Kanepes makfà — kap. pudà.

Linsehklas, uz 87½% pamata 127—136 kap.

Saules puku (saulgreeschu) rauschi makfà 83 kap. pudà

Olas 10 gab. makfà — k.

Silkes sloteeschu 14—22 r. par muzu, norwegu 14—16 rbl.

Kartupeli, mehrs makfa — kap.

Telegramas.

Wisaugstakais manifests.

No Deewa schehlastibas Mehs, Nikolajs Otrais, wisas Kreewijas Keisars un Patwaldneeks, Polijas Zars, Somijas Leelknass u. t. t. u. t. t. u. t. t.

Nemitigà gahdibà par meera un labklahjibas apsardsibu un nostiprinaschanu Mums pehz Wisaugstakà Prahta ustizetà walsti un sekodami Muhsu neaismirstamo preekschgahjeju, Deewa meerà dusoscho Keisaru Nikolaja I., Aleksandra II. un Aleksandra III. paraugam, Mehs atsinàm par Muhsu swehtu peenahkumu ruhpetees par to, ka tiktu norahditi soli, kas sperami ahrkahrtejos gadijumos. Ewehrojot to, kà ari Muhsu Tronamanteneeka Zesarewitscha un Leelknasa Alekseja Nikolajewitscha masgadibu, Mehs nolehmàm, dibinotees uz walsts pamata likumeem un notikumeem par Keisarisko Gimeni noteikt un issludinat wispahribai par sinu sekoscho:

1) Gadijumà, ja Mehs mirtu pirms, eekam Muhsu Mihlotakais Dehls un Tronamanteneeks buhs sasneedsis wezumu, kas likumà noteikts preeksch Keisaru pilngadibas, par walsts un no winas nedalamàm Polijas Zaristes un Somijas Leelknasistes Pawaldoni lihdz Wina pilngadibai eezetams Muhsu Mihlotais Brahlis, Leelknass Michails Aleksandrowitschs.

2) Minetà gadijumà aisbildnibai pahr Muhsu Pirmdsimuscho Dehlu un ziteem Muhsu Behrneem lihdz Katra pilngadibai japeeder wisà likumà norahdità spehkà un apmehrà Muhsu loti Mihlotai Laulatai Draudzenei Kundzei un Keisareenei Aleksandrai Feodorownai.

Noteikdami un issludinadami schahdu Muhsu Gribu par walsts pahrwaldibu pa Muhsu Tronamanteneeka masgadibas laiku, Mehs, swehtà zeenibà pret Muhsu Tehwijas likumeem, nowehrsdami jau eepreeksch wisas schaubas schaì leetà, luhdsam Wisaugstako, lai swehti Muhs nemitigà gahdibà par Mums no Deewa dotàs walsts daudz leelaku labeerihzibu, warenibu un laimi.

Dots Peterhofà, 1. augustà, tuhkstosch dewini simti zeturtà gadà no Kristus peedzimschanas un Muhsu waldischanas desmità gadà.

Originalà ar Keisara Majestates Pascha roku parakstits:

„Nikolajs".

Peterburgà, 30. julijà. Zaur Wisaugstako pawehli Wina Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamanteneeks Zesarewitschs Alekseejs Nikolajewitschs eezelts par Somijas leibgardes, 51. Leetawas kahjneeku un 12. Austrum-Sibirijas strehlneeku pulku preekschneeku un Winas Majestate Keisareene Aleksandra Feodorowna eezelta par 15. dragunu Aleksandra pulka preekschneeku.

1) Tahlajo Austrumu pahrwaldneeka generaladjutanta Alekseejewa telegrama Wina Majestatei Keisaram:

Konsuls sino is Tschifu, ka nakti uz 30. juliju Tschifu ostà eebraukuschas 2 japanu torpedu laiwas un pulksten 3 no rihta usbrukuschas torpedu laiwai „Reschitelnij", kura wakaru eepreeksch pehz weenoschanàs ar Kinas waldibas eestahdem bija tikuse atbrunota, ko ari japani sinaja. Torpedu laiwu „Reschitelnij" uz wina komandanta pawehli raudsija saspridsinat, bet ta nenogrima. Komandants leitnans Roschtschakowskis, ofizeeri, leitnants Kanewskis, mitschmans Petrows un inscheneermechanikis Kiskakows, kà ari leelakà daka wihru isglahbuschees peldedami. Pehz winu isteikumeem japani schahwuschi uz teem, kas peldedami glahbuschees.

2) Tahlajo Austrumu pahrwaldneeka telegrama Wina Majestatei Keisaram:

Papildinadams sawu telegramu no 30. julija pasneedzu konsula sinojumu is Tschifu: Kamehr konsuls sarunajàs ar Kinas gubernatoru par torpedu laiwas „Reschitelnij" usureschanàs weetu Tschifû un par maschinas islaboschanu, laiwas komandants, eewehrojot kontradmirala Grigorowitscha pawehli, kà ari wehrà likdams, ka maschina sabojata, weenojàs ar Kinas admirali par torpedu laiwas atbrunoschanu un tapehz admiralim nodewa leelgabalu atslehgas, torpedu atslehgas un plintes, kà ari nolaida laiwas slagas. Pehz japanu usbrukuma leitnants Roschtschakowskis, mitschmanis Petrows, mechanikis Kiskakows un 24 wihri tika isglahbti no kahdas kineeschu kreisera laiwas; leitnantu Kanewski un 20 wihrus isglahba peldoschas bahkas un tirdsneezibas kugu laiwas. No 47 wihru leelà torpedu laiwas „Reschitelnij" personala truhkst 4. Torpedu laiwas komandants eewainots gurnâ. Ewainojums gruhts, dsihwibai tomehr breesmas nedraud. Komandants un leitnants Petrows eeweetoti frantschu misionaru slimnizà, kur ari eeweetots kahds weegli ewainots matrosis.

Leitnanta Roschtschakowska telegrama Wina Majestatei Keisaram no 31. julija:

Wispadewigi sinoju: 29. julijà es ar man ustizeto torpedu laiwu „Reschitelnij" islausees zauri eenaidneeka blokades diwàm linijam un wesdams sew lihdsi swarigas depeschas is Port-Arturas, eebrauzu Tschifu ostà. Eebrauzis ostà es pehz admirała Grigorowitscha pawehles atbrunoju torpedu laiwu un nolaidu kara slagu. Wisi atbrunoschanàs nosazijumi bija ispilditi, kad peenahza diwas japanu torpedu laiwas un weens kreisers, kuri naktî uz 30. juliju eekschà ostà usbruka muhsu torpedu laiwai „Reschitelnij" atsuhtidami pee mums weenu ofizeeri ar pawadoneem it kà uz sarunam. Tà ka man nebija eerotschu ko pretotees, tad es pawehleju sagatawotees uz muhsu torpedu laiwas „Reschitelnij" saspridsinaschanu. Kad japani wilka uz muhsu laiwas sawu slagu, es aisskahru japanu ofizeeri tam dodams plauku pa auši, tad eesweedu winu pahr laiwas malu juhrà, kà ari pawehleju saweem kaudim, lai met japanus juhrà. Muhsu pretoschanàs tomehr newareja buht sekmiga, japani mums atnehma torpedu laiwu. Gan wehl notika laiwà sprahdzeeni: preekschgalà — patronu pagrabà un maschinu telpà, bet torpedu laiwa „Reschitelnij" tomehr nenogrima un japani winu, kaut ari ar dsiti eegrimuschu preekschgalu, isweda is ostas. Es zeru, ka lihdz sawai ostai wini to newarès wairs aiswest. Torpedu laiwas kaudis un ofizeeri ir isglahbti, isnemot minu lizeju Walowitschu un kurinataju Swirbuli. Ewainoti ir 4, tomehr ne tà, ka to dsihwibai draudetu breesmas. Mitschmanis Petrows, kursch pretojàs japanu slagas uswilkschanai, dabuja ar plintes resgali belseenu pa kruhtim, no kam tam zehlàs eekscheja asinoschana. Es esmu eewainots labajà zikstà un lode wehl naw isnemta. Ofizeeru un kuga kauschu isureschanàs ir pahraka par katru usslawu. Keisariskais wizekonsuls mums wiseem sneedza pilnà mehrà apsardsibu un israhdija dsiku lihdzjuhtibu."

— Uz Wisaugstaku pawehli ahrleetu ministris 30. jul. usdewis Kreewijas wehstneekam Parisê, lai tas luhdz frantschu waldibu, ka ta zaur sawu suhtni Tokio issaka japanu waldibai Kreewijas stingrako protestu dehl japanu nedsirdetà usbrukuma atbrunotajai leelgabalu laiwai „Reschitelnij", kahda rihziba netik ween aisskar Kinas neitralitati, bet ari starptautisko likumu pamatus. Schis Kreewijas isskaidrojums pasinots ari zitu walstju waldibam. Lihdz ar to Kreewijas suhtnim Pekingà usdots kineeschu waldibai issazit stingru protestu, aisrahdot uz nopeetnajàm sekam, kahdas waretu rastees no ta, ka ta zeetuse neitralitates aisskahrschanu.

Tokio, 14. (1.) augustà. 27. un 28. julijà notika sihwas zihnas pee Port-Arturas. Japani eekaroja 3 kreewu baterijas un nonahkuschi galweno apzeetinajumu tuwumà. Abàm pusem ir leeli saudejumi. Pehdigi japani sahka Port-Arturu bombardet no Lanschanas kalna, kursch pahrwalda zeetokschna baterijas un ostu.

Admirała Kamimuras eskadra 14. (1.) augustà pulkst. 5 no rihta sastapàs ar Wladiwostokas eskadru pee Zusimas salas, 20 juhdzes no Ulsanas (Korejas peekrastê). Bija kauja. Uz kreisereem „Rossija" un „Gromoboi" wairakkahrt izsehlàs ugunsgrehks. Abi kreewu kreiseri stipri sabojati. Uz kahda japanu kuga, kas zeeta no kreewu schahweeneem, nonahweti 2 un eewainoti 7.

Tokio, 14. (1.) augustà. „Central News" sino, ka brunu kugis „Zesarewitschs" un kreisers „Pallada" eebraukuschi wahzu ostà Kiotschao, azim redsot tadehl, ka tee stipri sabojati un newarot braukt juhrà. „Nowiks" eebrauzis Kiotschao ostà, eenehmis ogles un tad isbrauzis juhrà, lai dotos uz Wladiwostoku.

Schanghajà, 14. (1.) augustà. Kreisers „Askolds" eebrauza schejeenes ostà. Japanu konsuls pastahw uz to, ka „Askolds" esot jaatdod japaneem, kà kara laupijums — prise. 6 japanu kugi gluhnot uz kreewu kugeem pee Sadles salas, ihpaschi lai nokertu uz Kiotschao ejoschus ogłu transportus.

Tokio, 14. (1.) augustà. Wladiwostokas eskadra parahdijusès pee Zusimas salas (juhras schaurumà starp Koreju un Japanu). Noteek juhras kauja starp Wladiwostokas eskadru un to japanu eskadru, kuru wada admirals Kamimura. — Kreewu kreiseri „Nowiks" un „Askolds" eenehmuschi Kiotschao ostà ogles, braukajot sahrpus ostas; diwas kreewu torpedu laiwas patlaban eebraukuschas tanî pat wahzu ostà Kiotschao, kurà jau atrodotees kreewu brunu kugis „Zesarewitschs". — Kreewu saudejumi zihnàs pee Port-Arturas 7000 wihru leeli.

Peterburgà, 3. augustà. Tahko Austrumu pahrwaldneeka generalradjutanta Alekseejewa Wispadewigà telegrama Wina Majestatei Keisaram: Wispadewigi sinoju: Naktî uz 27. juliju japani pehz 15 stundu ilgas zihnas usbruka Daguschanai un Sjaoguschanai ap leelisteem spehkeem — pehz tam, kad tee deenu eepreeksch bija apschaudijuschi min. kalnus no rihta lihdz pulksten 9 wakarà. Pehz scho kalnu eenemschanas japani tahlaku nenahza, bet naktî uz 28. juliju wini, leetum stipri lihstot, usbrauka austruma frontei, kur wisur tika atsisti. Taì paschà laikà japani no Wilka kalna isdarija usbrukumu wisai frontei lihdz Daguschanai, bet tika wisur atsisti atpakal. Zeetokšni japani bombardè jau zeturtu deenu.

Tokio, 14. (1.) augustà. Admirals Togo telegrafè: 28. julija kaujà 5 brunu kugi, azim redsot, stipri sabojati. Brunu kugim „Pobeda" norauti diwi masti un saschauts kahds smagais teelgabals. Uz „Retwisana" wairak reis usskrita muhsu bumbas un, leekas, ka „Retwisans" tika nopeetni ween sabojats. Kreewu kreiseri zeeta, samehrà ar brunu kugeem, maz. No kreewu kreisereem eebojati 5. Japanu kugu bojajumi pagaidam islaboti.

Londonà, 14. (1.) augustà. Japanu suhtneeziba Londonà dabujuse ofizialu sinojumu is japanu galwas pilsehtas, ka diwas kreewu torpedu laiwas juhdzes 20 austrumos no Weihaiwejas usskrehjuschas uz sehkli. — Japanu waldiba issinojuse sekoschu admirała Togo telegramu: Kreewu Port-Arturas eskadra 28. julijà isbrauza is Port-Arturas ostas un dewàs uz deenwideem. 28. juhdzes no Port-Arturas eesahkàs nikna zihna, kura nemitejàs lihdz pat saules noeeschanai. Kreewi, azim redsot, zeeta leelus saudejumus. Winu kugu kaujas linija tika pahrrauta, kreiseri „Askolds", „Nowiks", „Pallada" un brunu kugis „Zesarewitschs" ar daschàm torpedu laiwam aisbrauza uz deenwideem, bet ziti atgreesàs laikam atpakal uz Port-Arturu. Mehs saudejàm 170 wihrus.

Tokio, 15. (2.) augustà. Japanu waldiba issino sekoschu ofizialu pasinojumu par kreewu torpedu laiwas „Reschitelnija" sadabuhschanu: Pehz lihdz schim sawahktàm sinam torpedu laiwas „Asashi" un „Kassumi" 10. augusta (28. julija) naktî satika, azim redsot, kahdu eenaidneeka kugi

un sahka to twarstit, bet tumsâ tam laimejàs nosust. 29. julijâ „Asashi“ un „Kassumi“ no jauna sahka meklet pehz tumsâ nosuduschà eenaidneeka kuga. Israhdijàs, ka wajatais kugis meklejis patwehrumu Tschifu ostâ. Abi japanu kugi tam usgluhneja ahrpus ostas. Usnahza nakts. Un tà ka japanu leelgabalu laiwu komandants baidijàs, ka kreewu kugis nakts tumsâ neismuhk is ostas, tad winsch pawehleja abàm japanu leelgabalu laiwam braukt ostâ eekschâ. Israhdijàs, ka mekletais kreewu kugis ir leelgabalu laiwa „Reschitelnij“ un ka tas naw apbrunots. Japanu leitenants Teraïma nu kahda tulka pawadibâ dewàs uz kreewu leelgaballaiwu un pagehreja: lai ta waj nu uz weetas padodas, jeb waj brauz ahrâ is ostas un kaujas. Bet kreewu leelgaballaiwas „Reschitelnija“ komandants iswairijàs no noteiktas atbildes un pa sarunas laiku dewa saweem kuga laudim pawehli, lai tee sabojà maschinas un saspridsina kugi. Isdewis tahdu pawehli, „Reschitelnija“ komandants peepeschi sagrahba japanu leitenantu un metàs ar to pahr kuga malu juhrâ. Kahds otrs kreews pahrmeta pahr kuga malu japanu tulku. Tas nodereja it kà par sihmi un wisi „Reschitelnija“ laudis nu usbruka japaneem. Atskaneja ari sprahdseens „Reschitelnija“ patronu glabatawâ. Kahdi no mums tika nokauti un eewainoti. Muhsu saudejumi ir: 1 nonahwets un 4 gruhti eewainoti; leitenants, tulks un 9 matroschi weegli eewainoti.

Londonâ, 15. (2.) augustâ. Admirała Togo eskadra tagad sadalijusès diwâs dalâs: weena dała atrodas pee Port-Arturas un apsargà iseju is ostas un otra dała braukajot gar Kinas krastu.

Pekingâ, 15. (2) augustâ. Kreewu brunu kuga „Zesarewitscha“ un zitu kreewu kugu eebraukschana wahzu ostâ Kiotschao sche nebija negaidita, tà ka jau ilgaku laiku waldija domas, ka starp Kreewiju un Wahziju schaï sinâ pastahw kahds slepens lihgums. Japanu aprindas, kuras ari bija sagatawojuschàs uz schahdu gadijumu, ar leelu neustizibu skatas uz schahdu wahzu waldibas istureschanos.

Tokio, 14. (1.) augustâ. Japanu keisars pawehlejis, marschalam Ojama, lai tas Port-Arturas komandantam atlauj Kwisus nekareiwus eepreeksch galwenàs Port-Arturas sturmeschanas aissuhtit projam is aplenktà zeetokschna.

Дозволено цензурою. — Рига, 3 августа 1904 г.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sâlits

Schim numuram eet lihdsi neridsineeku abonenteem prospekts par daschadàm laukfaimneezibas maschinam no W. Meslin, Rigà, Wehweru eelà Nr. 15.

No 2. augusta sahkot esmu runajams tikai manà dsihwokli **Bartawas eelà Nr. 1.** eepretim Sajulaukas stazijai no pulkst. **9—11** un no **4—5, swehtdeenàs un augstàs swehtku deenàs tikai** no plkst. **9—11.**

Dr. med. A. Zander.

Dsihwoju tagad
Suworowa eelâ 8,
pretim Wehrmana dahrsam.
Sobu ahrste
Tate Weibel.
Runajama: no 9—1 un 4—6.

Poliklinika
ahdas un dsimuma slimibàs.
Rigà, Schkuhnu eelà Nr. 16,
Starp zitu ismekleschana ar elektrisku apgaismoschanu, ahrsteschana ar elektrizitati.
Slimneekus peenemu katru deenu no plkst. 12—3 pehz pusd.
H. Simonsons,
eestahdi pahrwaldoschs ahrsts.

Dr. P. Jurjans
seeweeschu slimibàs un dsemdeschanas palihdsibà runajams no pulkst. 11—1 un no 3—5 Suworowa eelà Nr. 8 ds. 2, pee Wehrmana dahrsa.

Dsehrbenes-Drustu-Lodes-Skujenes krahj-aisdewu beedr.
ahrkahrt. wispahr. sapulze
tiks notureta **15. augustà sch. g.,** bet ja tad nesanahktu statutos § 20 norazitais beedru skaits, tad tahda sapulze notiks **29. augustà sch. g.,** pulkst. 2 p. pusd., beedribas namà.
Deenas kahrtibà:
1) Kontraktu noslehgschanu.
2) Taschadu buhwju apspreeschana.
3) Lihdsschinigo buhwju rehkinu nodoschana.
4) Taschadi preekschlikumi.
Walde.

Kreetns, sapratigs
lopkopejs,
prezejees, kas prot latweeschu walodu un rakstu, **tuhlin wajadsigs** preeksch 100 lopeem. Paschrakstitas ofertes lihdz ar algas noteikumeem eesuhtamas schàs awises ekspedizijà sem burt R. S. N.

Palihga skolotajs
ir **wajadsigs** no 15. okt s. g. **Kuldigas latw. basnizas skolà.** Alga **160** rub. pee **brihwa ustura** un **dsihwokla.** Peeteikschanàs zaur wehstuli, waj personigi pee skolotaja **Sommerfeldta Wentspils eelà Nr. 28.**

Katlakaleji
war **peeteiktees Gertrudes eelà Nr. 28.**

No 8. augusta sahkot:
Lehta, ustizama skolenu pansija
Marijas eelà Nr. 5. ds. 20.
Skolotaja kdse **W. Berg.**

Usnemschanas eksameni
Bauskas pilsehtas skolà
notiks **10., 11.** un **12.** augustà, jaerodas wiseem pirmajà deenà un jausrahda krustamà un baku poteschanas sihmes. Inspektors **Strasds.**

Isglihtotà wahzu familijà peenem **2—3 skolneezes usturà** un **usraudsibà,** maksa **125** rbli par semestri. Rakstiskas peeteikschanàs lihdz **15.** augst. Rigà poste rest. R. R., pehz 15. aug. Stabu eelà 18 ds. 12.

Manà argahdibà dabujams:
Grafs Monte Kristo.
Romans no Aleksandra Dimà (Dumas). Maksà: 3 dalas **2 rbl. 40 kap.,** katra dała **80 k.**
Ernsts Plates,
Rigà, pee Petera basnizas un Skahrnu eelà Nr. 13.

Tirdsneezibas skola Jehkabstatê.
Jehkabstates tirdsneezibas skolas kuratorija sino, ka **usnemschanas eksameni** notiks **10.** un **11. augustà.**
Luhgumu rakstus dehl usnemschanas war eesneegt ik deenas Jehkabstates pilsehtas waldê no **11—2** deenà. No dokumenteem japeeleek: **kristamà sihme, kahrtas apleeziba** un **baku sihme.**
Atwehrs abas sagatawoschanas klases un pirmo pomata klasi.
Skolas kuratorija.

4-klasiga II. schkiras priwat-meitenu-skola
ar 2 sagatawoschanas klasem preeksch **puikam** un meitenem
Ahgenskalnâ, Klokas eelâ Nr. 5.
Skolneetschu un skolneeku peeteikschanàs ikdeenas no plkst 11—1 un no 3—4.
Usnemschanas eksameni **16.** un **17.** augustà pulkst. **10** rihtà.
Mahzibu sahkums **18.** augustà.
Skolas preekschneeze **Luise Purpeter.**

Pokrowas Semkop. Ministr. I. schkiras laukfaimneezibas skola,
kura atrodas 7 werstes no staz. Sapeegino, M. Brest. ds. **peenem preeksch I. klases skolneekus** sahkot no 1. augusta lihds 10. septembrim. Trihsgadejs kurss. Kas nobeiguschi 2 kl. Ministr. skolu peenem bez eksamena, kureem dokumenti jaeesuhta ne wehlaku kà lihds 1. septembrim. Maksa par usturu ar sawu apgehrbu 60 rbl. par gadu. Adrese: г. Вязьма, Смол. губ.

Otràs
Rigas Krahj-Aisd. Sabeedr.
telpas tagad atrodas
Suworowa eelâ Nr. 6,
pretim Wehrmana dahrsam.
Kase atwehrta katru deenu no 10—2 deenà.
Par **noguldijumeem** Sabeedriba maksà $5^1/_2$—$6^0/_0$ **par** gadu, uz krahjgrahmatinam $5^0/_0$ un uz tekoscha rehkina $3^0/_0$.
Katru noguldijumu atmaksa pehz eespehjas tuhlit bez usteikschanas.
Wisi noguldijumi swabadi no krona nodokleem.
Droschibas kapitals ar 614 beedru garantiju 442,793 r. 70 k.
Waldes preekschneeks: cand. jur. **E. Kempels.**
Waldes lozekli: muhrneeku meistars **P. Radsinsch,** namdara meistars **J. Wirs,** notara palihgs **J. Bukults,** mahju ihpaschneeks **J. Wagners.**

Wehl neweena schujama maschina
naw tik ahtri peekrischanu eemantojuse tikdab pee pirzejeem kà pahrdewejeem, kà zaur sawu weenkahrsche mechanismu eezeenitàs
Original „Victoria“ schujamas maschinas,
kuras naw lihdsigas ne Singera ne ar zitu sistemu schujamàm maschinam. Winu isturigà un weenkahrschakà konstrukzija atsihta wisur par labako.
Dabujamas pee generalpilnwarneeka M. Ruttakas,
schujamo, adamo maschinu un welosipedu magasina Rigà,
Wehwern eelà Nr. 20.
Gewehrojams pirzejeem: Katrai ihstai **Original „Victoria“ schujamai maschinai** atrodas **uz rokas** bez nosaukuma **Original „Victoria“** ari wehl **№ 3.** M 186/8

Weikala atwehrschana.
Zaur scho padewigi pasinoju, ka **Kungu eelà Nr. 28, Marstal eelas stuhri,** esmu
ahdas tirgotawu
atwehris. Mana zenschanàs weenmehr buhs sawus godatus pirzejus apsinigi un kahrtigi apkalpot, kà ari lehtakàs zenas aprehkinat. Mani manà pasahkumà laipni pabalstit luhdz
augstzeenibà **A. Berner,**
Kungu eelà Nr. 28, Marstal eelas stuhri.

U. F. Schwarzhoffa original
arklus,

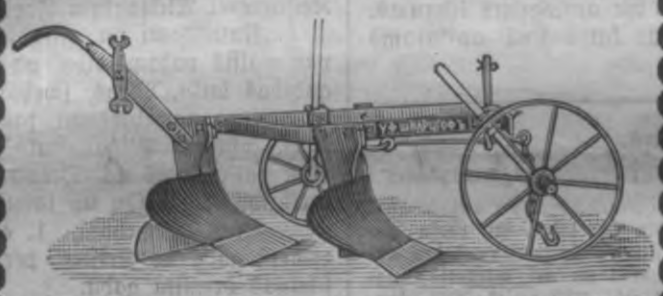

kà ari **ezeschas, ekstirpatorus, sehklas sedsejus, rullus, labibas tihramas maschinas** u. t. t.,

ihsti tikai tee, kas ar manu **aissargu marka** apsihmeti, peedahwaju **atsihtà labumà.**
U. F. Schwarzhoff,
semkopibas rihku fabrika.

Union Horlogére
pulkstenu fabrikas Bielê, Genewê un Glashütê nolikta Rigà, peedahwà wisur kà labakos atsihtus **labakos pulkstenus,** kuri samehrà ar winu labumu it nepahrspehjami **lehti.** Schis fabrikas **nikeia pulkstenu** ir loti izturigi un pareizi ejoschi **ankuri.**
Bez tam **selta un sudraba pulkstenu** tika gitàm labakàm fabrikam **kesnes** un **galda pulkstenus, regulatorus, modinatejus** u. t. t. **Daschadas selta un sudraba lectes** — grebjenus, kehdes brosches u. t. t. **Galda lectes** is alsenida un gitem metaleem, kà ari karotes

Pulkstenu sataisischana uz galwoschanu.
Katalogi tee pesuhtiti par brihwu.
Swehtdeenàs weikals atwehris no plkst. 1—6 pehz pusdeenaß.
Union Horlogére fabrikas weenigais beedris un weetneeks Baltijas guberneß
Waldmanu Roberts, Rigà,
Marijas eelà Nr. 10-a.

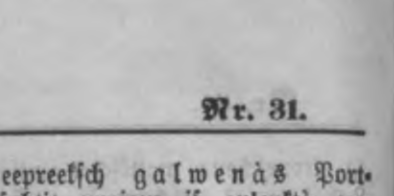

Optiska magasina
Jahn Ramberg,
Maskà Kaleju eelà Nr. 20, netahlu no Gildes. Peedahwà par lehtàm zenam:
operu glahses, pausnesas, brilles, tahlskatus, barometrus, termometrus, lupes u. t. t.
Reparaturas uz galwoschanu.

Jauns isdewums,
papildinats ar 7 smalki ilustrahdateem krahsu bilschu peelikumeem,
Ernsta Plates
apgahdibà,
Rigà:
Ahdas-, jumeezibas un sawaldsen mahkslas
Makfà 3 rbl.,
pa pastu (ar nap. ns.) **350 k.**
Leelakà latweeschu pawahru grahmata ar wairak kà 1100 wahrschanas rezeptem.

Kapitals!
Pamatigu mahzibu
grahmatu weschanâ,
kà ari
korespondenzijâ
un
kantoru darbos,
Latw., Wahzu un Kreewu walodâ pasneeds
J. Kasimirs,
prakt. grahmatwedis.
Eeksch-Rigâ,
Basteja bulwarî 11, ds. 12,
Nikolaja eelas stuhrî.
Run. p. 1—3 d. u. no p. 7 w,
zitâ laikâ
Ernsta Plates drukatawâ pee Petera basnizas.

Manà grahmatu drukatawà pee Petera basnizas un Skahrnu eelà Nr. 13 **isnahza** un **dabujama** pahrlabotà weidà:
Praktisches Wäsche-Buch.
Makfà 35 kap.
Ernsts Plates,
Rigà, pee Petera basnizas un Skahrnu eelà Nr. 13.

Operu glahses, barometri, termometri, sihmeschanas peederumi, kompasi, tahlskatamàs truhbas.

Fotografiski aparati ar wiseem peederumeem pa fabrikas zenam.

Carl Bertels.
Kalku eelà Nr. 18.
Optika, fotografija, elektrizitate.

K. Lorch & beedr.

Rigà, Kungu eelà Nr. 22, Hafferberga namà.
Rigà, Kungu eelà Nr. 22, Hafferberga namà.

Baltijas fabrikatu noliktawà
dabujami
wisadas sortes
audekli,
linu un pakulu dsijas
par fabrikas zenam
pee
K. Lorch & beedr.

Mahzibas wehstules
grahmatweschanà, stenografiskà, prakt. rehkinaschanà u. t. t. **Prospektus** (ar autora gihmetni) katram issuhta par 7 kap. pastmarku. Adrese: С.-Петербургъ, Б. Рѣзвый Остр. № 29. Г-ну Р. А. Кноке.

„Wadonis pa Peterburgu"
ar peesuht. maksà 34 kap.

R. A. Knoke,
mahzibas wehstuku isdewejs.

Laukfaimneezibas maschinu noliktawa

Karl Balk, Rigà,
Terbatas eelà Nr. 3.

Eewehl:
Wisjaunakàs 1904. g. konstrukzijas
D. M. Osborna
seena grahbeklus,
D. M. Osborna:
plaujmaschinas
wispahrspehjigakàs un weeglaki strahdajoschas.
1903. g. Dwinskas isstahde peespreeda
leelo selta medali.
Kulmaschinas
ar gehpeli un rokam dsenamas;
Wehtijamas maschinas
ar loti leeleem seetem;
Petrolejas motorus.
Wiss uf galwoschanu ar wispeenehmigakeem nomaksas nosazijumeem. 1138

Washington-gaisma
ar petroleju waj spirtu.
Labakà un lehtakà
eelu, laukumu, basnizu, fabriku, dselszeku stazijn, konzert-dahrsu
u. t. t.
apgaismoschana.
Weetneeks:
Langensiepen & Co.,
Rigà,
Teelà Kehnimu eelà 32.

E. Seidman
arodiskà, schnitu sihmeschanas, schuhschanas, rokdarbu un saimneezibas
skola
Rigà, Terbatas eelà Nr. 7,
wisàs schà gada weetejàs isstahdès apbalwota ar pirmàm godalgam:
Seswainè — I. godalga Jelg. lauks. b. sudraba medals.
Walmeerà — I. godalga Kaug. lauk. b. sudraba medals.
Sehsis — I. godalga Keisar. Widj. Sociat. sudraba medals.
Walkà — I. godalga Finantschu Ministr. bronsa medals
Terbatà — I. godalga Walsts bronsa medals.
Jaunu skolneetschu uzneemschana wisos arodos
katra mehnescha 1. un 15. deenà.
Tuwakus skolas noteikumus peesuhta uf wehleschanos pret 7 kap. pastmarku. M 1098

Nerwus un sajuschanos stiprinajoschs lihdseklis preeksch peeauguscheem un behrneem.

Sanatogen

Tikai ikts no **Bauer & Co.** kreewu original eepakojumà.
No maswehrtigeem pakaldarinajumeem teek brikdinats.
Broschuras peesuhta par welti. K. J. Kresling, Sw. Peterburgà.

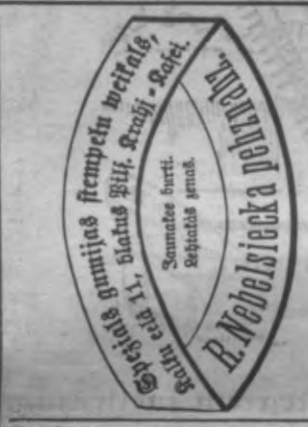

Fotografiski **aparati.**
Wisi fotografiskee peederumi.
Plates, papiri u. t. t.
Kimikalijas kim. tihras.

Objektiwi.
Leelakais krahjums. Lehtakà eegahdaschanàs weeta.
Issuhtischana uf pehzmaksu.
Emil Borchardt,
Rigà,
Watnu eelà Nr. 10.

Balkin & Beedr.,
Rigà, Karla eelà Nr. 9,
eepretim Jelgawas-Tukuma wokzalei, ee-eja no Stallu eelas.
Peedahwà laukfaimneekeem
jauno gehpela kulmaschinu

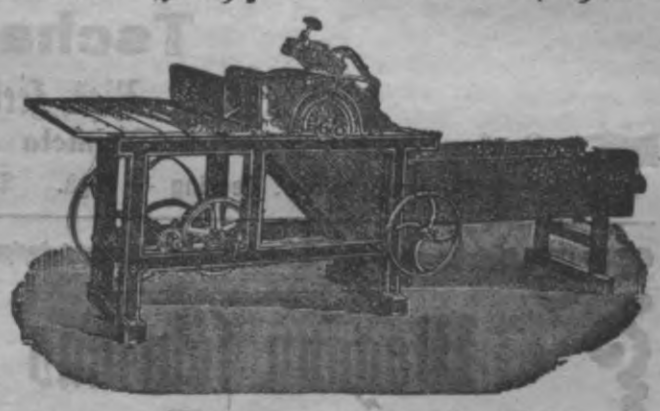

„Avance."

Katris, kas ar scho maschinu eepasihsees, atradis winu par schà laiku wisu pilnigako maschinu, jo pateizotees winas praktiskajam transmisijas eekahrtojumam un lodischu tromeku lehgereem, ir eespehjams maschinu ar 23 zolu platu tromeli ar diweem semneeku sirgeem darbinat. Kuhlejam ir peeleekami 10 pehdu gari salmu kratitaji, kuri saweenoti ar pelawu seetu.

Gehpeli
ir loti praktiski un stipri buhweti, galwenais sobu rats tek uf loditem.

Weeniges pahrdeweji Balkin & Beedr.,
Karla eelà Nr. 9, ee-ja no Stallu eelas.
Zenu rahditajus issuhtu uf peeprasijumu par brihwu.

Pirmà
Kreewu apdroschinaschanas beedriba,
dibinata 1827. Sw. Peterburgà.

Pilnigi eemaksats pamata kapitals 4,000,000 rbl.
Reserwes kapitali (ult. 1902.) 6,000,000 rbl.

Uguns apdroschinaschana.
Dsihwibas un renkschu apdroschinaschana.
Kolektiwu u. atlewiskchu nelaim. gadijumu apdrosch.
Dselszeku un twaikonu nelaimes gadijumu apdroschinaschana
uf wisu muhschu pret weenreiseju masu premijas maksu.

General-agents:
R. John Hafferbergs — Rigà,
№ 22, Kungu eelà № 22.

Agenturas:

Lejas muischà Dr. Walkas apr.: C. Staack.
Arensburgà: Schwallbach.
Bolderajà: H. Uniwer.
Ainaschos: Jul. Ehrhardt.
Kemeros: Jul. Baehr.
Limbaschos: Th. Hansen.
Alukfnè: Dr. B. Raue.
Neubadè: P. Moltrecht.
Jaun-Peebalgà: M. Bosse.
Skrihweros: M. Rose.
Ruhjenè: Dr. Eb. Dabbert.
Sloka: Rob. Walter.
Mas-Salazè: Dr. E. Rohsit.
Skujenè: W. Semel.
Smiltenè: Johannes Berg.
Adammuischà: C. v. Gutzeit
Stukmanos: R. Preil.
Ikschkilè: B. Knorr.
Jehsis: A. Petersen.
Walkà: Joh. Otja.
Werowà: Dr. A. Karp.
Walmeerà: H. C. Trey.
Jarnikawà: E. Knorr.

Manà apgahdibà isnahkuschi un dabujami schahdi:

pasaules literaturas eewehrojamakee romani un noweles:

Kurp eji? (Quo vadis)? Romans 2 dalàs no Henrika Senkjewitscha. Latwiski tulkojuse Aspasija. Maksà 75 kap.

Belisars, Rihta-Romeeschu kara wadons, jeb: ihstena seewas mihlestiba un ustiziba. Treschà pahrlabota druka. Maksà 20 kap.

Seeweete. Romans no Hehlenas Böhlau. Tulkojis J. Asars. Maksà 50 kap.

Jowans un Olga. Wehsturisks romans no A. fon Kladowa. Tulkojis W. Behrs. Maksà 1 rbl. 50 kap.

Spehks. Romans 2 dalàs no Fritscha Mautnera. Tulkojis Augusts Deglaws. Maksà 80 kap.

Staburaga behrni. Etides isdsihwes un dabas no Balda Maksà 80 kap.

Ernsts Plates,
Rigà, pee Petera basnizas un Skahrnu eelà Nr. 13.

Seena planjmaschinas
4½ pehdas
100 rbl.

ar **labibas planschanas aparatu**
115 rbl.

Seena grahbekli,
8 pehdas,
uf tekrauda riteneem,
no 40 rbl. sahkot.

Labibas planjmaschinas
130 rbl.

Seena grosamàs maschinas. Fenikfa peena separatori. Pumpji. Uguns schlirzenes. Wisadas maschinas

Galwo. Teatra bulwari Nr. 3. peedahwà **Hugo Hermann Meyer, Rigâ,** Teatra bulwari Nr. 3. Galwo.

Schokolade Suchard
wisaugstakàs atsinibas no pasauls-isstahdem, 75 gadeja laba slawa.

Milka Suchard
wissmalkakà Schweizes peena schokolade.

Velma Suchard
preeksch salehschanas nepahrspehjama.

Kakao Suchard
weegli atschkaidama, iskuhst gandrihs pilnigi bes beesumu nostahschanàs, bserama ari bes zukura.

Noliktawa: **Herm. Tallberg,** Rigâ, Marstaku eelà Nr. 8.

Tabaka
ao pasihstamàm deenwidus fabrikam dabujama tatru deenu swaiga.

Eeteiz sausus zigarus
no Gawanera, Mündela, Schopfera un tà tahlak.

Leela pihpju un zigaru spizu iswehle.

Sultan,
Aleksandra eelà Nr. 3, Tronamantneeka bulwari Nr. 25. Telefons 2934.

Peenahkuschas
latwitkas gramofona plates.
D. Makowsky,
9, Kaut-eelà 9,
telefons 1887.

Katalogus peesuhta uf wehleschanos par welti.

Ehrti maksaschanas noteikumi.

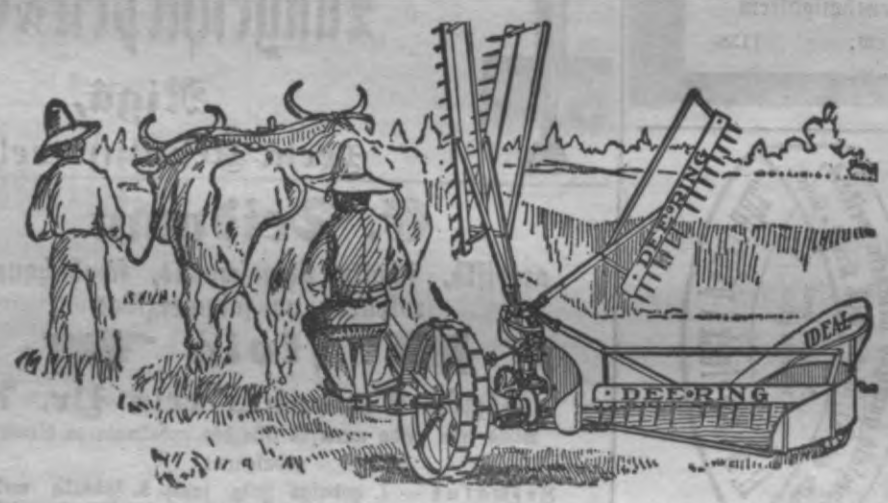

Wislabakàs, isturigakàs un loti weegli sirgeem welkamas ir bes isnehmuma tikai weenigi

Diringa

planjmaschinas, kuras godateem semkopjeem eeteizamas pirkt.

Amerikas peena separatori

„Sharples Tubular".

Leels krahjums reserwu dalu.

Tscharls Diring.

Rigà, Leelà Jaun-eelà Nr. 25.

Leelnoliktawa preeksch Seemeła Kreewijas un Sibirijas.

Telegramu adrese: Deering — Rigà. Telefons Nr. 2706.

Widsemes gubernas laukfaimneeku sabeedriba
sem firmas
„Paschpalihdsiba"
(Selbsthilfe),
Rigà, Walnu eelà Nr. 2,
peedahwà pa lehtàm zenam:

Supersossatus, Tomasa sossatmiltus, kainitu, tschilisalpetri, kaulu miltus.

Muhsu mehsloschanas lihdsekku krahjums stahw sem Politechnikas ismehginaschanas stazijas kontroles un tahdi galwo par prezes pareisibu.

Mana
sludinajumu ekspedizija
peenem sludinajumus preeksch abu galwas pilsehtu awisem, kà ari preeksch wisas kreewu un ahrsemju preses,
weetu apgahdaschanas biroja
apgahdà labi algotas weetas wisos arodos preeksch kungeem un damam,
deenestneeku apgahdaschanas kantoris
„Mikro" — „Stelle" — „Weeta" apgahdà kreetnus, labi eeteiktus deenestneekus, atrodas
Leelà Sirgu eelà Nr. 17,
parterà,
eepretim leelajai Gildei.
F. Sicard.

Preeksch latweescheem.

Ar scho teek sinots, ka semes pahrdoschana **Medwinas** muischà, Kiewas gubernà 60—80 werstu attahlumà no Kiewas pilsehtas teek aisween **turpinata.** Seme teek pahrdota par **80** un **100** rbl. deset. pa dakai gatawa arama sem pa dakai ar meschu. Eemaksas nauda **10, 15** un **20** rbl. uf desetinas, kura nauda ari naw reisè jaeemaksà, bet terminos, eewehrojot kà pirzejs war speht. Semes audselibu un raschigumu, ka ari silto klimatu peerahda Kiewas leelpilsehta ar saweem bagatajeem augku tirgeem, jo jau preeksch pirmà julija winas tirgi pilnigi pahrpilditi ar augleem, kà: awenem, aprikosem, firsikeem, semenem, kirscheem un z. augleem, kurus eewed tepat no Kiewas apkahrtnes koloniji un fahdschu eedsihwotaji. **Semes pahrdoschana** tiks turpinata minetà muischà **tikai lihdſ 1. dez. sch. g.,** tapehz latweeschi, kuri wehlàs sewim eepirkt uf dsimtu semi, audseligà un siltà jaukà apwidû, Dnepras upes tuwumà, kura ustur satiksmi ar leelo Kiewas pilsehtu, — tee lai nekawejàs nobraukt schurp, schejeenes labibas druwas apskatit, kuras par spihti newehligajam pawasarim tomehr lepojàs ar smagajàm wahrpam, kuras tagad plaujas laikà wislabaki apskatamas. Schini pawasari Medwinas muischà ir lihdſ 30 familijas semi eepirkuschas, pat no Kubanes apgab. (Кубанской области). 7 familijas sche eepirka semi no kuràm daschus waru peesaukt kà: Ehrglis, Petersons un Wikele kgi. Brauzeji teek luhgti pee-eet pee pilnwara Ed. Aisderts kga. Kiewà pehz schàs adreses: городъ Кіевъ, Подолъ, Александровская улица д. № 38 въ гостиницѣ Александровскіе Номера № 5. Pehz schàs paschas adreses war ari wehstules adreset. No Kiewas uf Medwinas muischu sabrauz pa Dnepras upi ar twaikoni, bilete maksà III. kl. 45 k. lihdſ peestahtnei „Печки". —

Wezakà schujmaschinu, adams maschinu u. welosipedu tirgot

Wilh. Ruth
Rigà, Kungu eelà Nr. 25, Rigà.
(Dibinata 1873. gadà).

Pasaules slaweno „Fenikſa" (Phönix), Biesolta Looke „Wettina" schujamu maschinu, Dürkopa „Diana"
welosipedu
weeniga pahrdoschanas weeta.
Pamahziba adischanà un mahkſligà isschuhschanà par welti.
M1558
Pascha darbnica. Pilniga gatawoschana. Lehtakàs zenas.

Wagonu fabrikas „Feniks"
laukſaimneez. maschinu un rihku noliktawa,
Rigà, Leelà Emilschu eelà Nr. 9,
peedahwà zeen. semkopjeem **par wislehtakàm zenam**
kułamas maschinas,
dsihschanai ar roku un sirgu, konstruetas uf **weenkahrscheem lodischu, rukku** un **misina rinka smehres lehgereem,** pehz iswehles.
Gehpeles ar segteem sobu rateem.
Wehtijamas maschinas wisados leelumos.
Wisadu sistemu **arklus, ezeschas** un **ekstirpatorus.**
Ekselu maschinas.
Muhsu maschinas pagatawotas loti akurati if wislabaka materiala, tà ka par winu labumu un isturibu pilnigi galwojam.

Th. Riegert,
Rigà,
twaiku schokoladu fabrika.
Katru deenu
swaigas konfektes.
Magasina: Kalku eelà, „Ulei" namà. Noliktawa: Leelà Sirgu eelà 28.

Drukats pee grahmatu drukataja un burtu lehjeja Ernsta Plates, Rigà, pee Petera basnizas.
Sche klaht „Literariskais Peelikums" un „Semkopibas Peelikums".